1648 [1890 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 22 ԲԼՆՃՇԼՆՊԻՀ 1308 ԲԼՊԻ ԻԼ ԶԷԲԲ 21 ԱԼԹԸՆՃԸ ՄԷՆ

20 ԲԱՐՈՒ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻԽՃՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

20 ԲԱՐՈՒ

ԱՅՕՆԷ ՑԻՑԱԹԼԱՐԸ

	12 ԱՅԼԷ	6 ԱՅԼԷ	3 ԱՅԼԷ
ՍԿԱՄՊՕԼ	140 ՂՐ.	70 ՂՐ.	40 ՂՐ.
ԹԱՇԻՐ	200 »	100 »	

Մէջհիսկէ 20 ղրուշտան

(صاحب امتياز: جيوەلكيان)

ԵԻՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

جريدۀ شرقيه

ԻԼԱՆԱԹ ՑԻՑԱԹԼԱՐԸ

Լինելի, 2նելի ցինելի սահիպէ ղրշ. 5
Գիւնելիւ սահիպէ 11է 10ք. հա. » 5
Մէվատաք նաֆիսյա տարի պէնալէր մէճմանէն գասուլ օլունճագ վէ ակամ օլունմայան էվրագ իսակ օլունմասը-նագ տարի։

Հասարէխանէսի, Սիամպօլտա Գապը Ալի Ճատասէսինտէ նումէրօ 20 Ճիվէլէկեան մաթպասասընտա տարի։ Գրեաֆիֆէի մէվատա հաղդրնտա կազէթանըն սահիպ վէ մէսուլ ՑԻԳԻԹՆ ՃԻՎԷԼԻԼԻՆԵԱՆՆԱ միւրաճաաթ օլունա։

ԻԽԹԱՐ

Թաշրատա պուլընան բաղպէթլու ապօնէլէրիմիզտէն պագրլարը՝ ապոնը-ման պէտէլէրինի հէնուզ մաթպասա-մրդա կէօնաէրմէ մէջ օլտրգլարընտան, մէղքիւր ապոնրմանլարըն լուիֆէն պիր ան էվվէլ իրսալը ըէճա օլընը։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՑ

ԳԱՐՏԻՆԱԼ ԼԱՎԻԺԸՐԻ

Օգուստոսը մրդա մալիւմ օլտրը իւզրէ, Ֆրանսանըն Թունուս վէ Ճէզայիր սէրբիսգօբսը գարտինալ Լավիժերի՝ պիր իքի սենէտէն պէրու պիլիճասա Աֆրիգատա եսիր ախզ-ուիթաարընը մէնի մէսելէսինտէն ասլանը այէմը մաթպուսատա իսմի բէք յօգ եատ ու թէքրար օլունմրշ զարէթ ադամ մէ տիրայէմի պիր ըու հանի մէնեսասը օլուզ, հէլէ ա-խիրէն Ֆրանսանըն Գահրը Սէֆիս ասանմասը զապրթանընա իբրամէն քէշիռէ օլունան պիր զիսֆէմտ իտարէի ագասէ միանսէպէիլէ հիւքիւմէթը ճիւմհուրիւէ լէհինտ իչբարը նուրդ իմմէսիլէ տահա զի յատէ քէսզը ունամ էլէմիշ, վէ ըուշ պանիթէլէ ուսուլը իտարէի ճիւմհու-ըինին եէքտիկէրիւէ իմիդաճ իտ-պիլիր օլուուզընը իսպաթ իլէ Ֆը ըանսա հէյէթը ըէհապինինին՝ ճիւմհուրիւթէլէ պարըշմասընա ա-տէբա պիր յընը աչմը, վէ սաաթ ադտէմմէճ եաղարդրմրդ վէճհլէ Բաբա Թարաֆընտան կէչէնտ Բարիզ սէր բիսգօբսը Մօնսէնեէօր Ֆրէբէլէ օ-եօյտա Թալիսաթ կէլմէսինէ օէպէգ սյմուշ, վէ պէօյլէճ Ֆրանսատա հիւքիւմէթը ճիւմանիւէ իլէ հիւ-քիւմէթը ըուհանիւէ արասընտաքի միանսէպաթտա պիր ինգլիզապ ադիմ հուսուալէ կէլմիշ տիր։

Դարտինալ Լավիժերի՝ Ֆրանսա ճիւմհուրիւթինին՝ գարտինալլար միանընտան քէնտիւէ ճէլպ իթտիկի էն պիրինճի վէ էն ալէտ չիքեաբ օ-լուզ, Գահրը Սէֆիսին հէր իքի Թարաֆընտա, եանի Ֆրանսա իլէ ճէզայիրտէ պու ըուհանի՝ էլան էմ-ռալը կէօրիլմէսիք պիր Թէվճհիւ-թը ումամի դազանմագ իւզրէ պուլընը յօր։ Բարիզտէ ճիւմհուրի յէթ Թարաֆտարը օլան կազէթա-լար՝ միւշարէլէյհ գարտինալը մէհմ ու անէա իտէրէք թէպրիք իթտիք-լէրի կիպի, ըուհանի Թարաֆտարը օլան կազէթալար տահի՝ պիր ադ թէէնի կէօսթէրմէյէ պէ ըռապէր միւշարէլէյհի եիսէ Թագ տիր ու Թահսին իմմէքտէն կէ-րի տուրմայօրար։ քէնտիսի տէ Օս Ուէյլինճիւ Լէոն Բաբանըն ըրդա վէ մուվաֆագաթրընը կէօզլէրինէ սօգ-ըագ՝ քէնտիսինի զէմմ ու Թագ պիհ իսէնլէրին քէսքիֆէսինի սուստը մագտա պուլընըյօր։

Դէյէն հաֆթա սայր կիւնիւ գար-տինալ Լավիժերի՝ Ֆիսզրայա կիմ մէք իւզրէ ճէզայիրին Ա.ժէր չէհրին տէն հարէքէթ իմիտիկի սըրատա, չէհրը մէզքիւրտէ քէնտիսինէ պիր նիւմայիչը ֆէվգէլատէ վէ Թէվճհ ճիւհքեաբանէ վուգու պուլմրշ տըր։ Ըուհանիի միւշարէլէյհ՝ «Սահարա բահիպլէրի» Թապիր օլընանագ Թա-բիգաթը ըուհանիէյի Թէչքիլ իթ-մէք իւզրէ Ֆիսգրայա կիմմէյ տիր։ Գու բահիպլէր՝ կիտիպ Սահարա չէօ-լիւնէքի գապիէլէրէ Ինմիը Շերի-ֆի վազ վերէճէքլէր տիր։ Մ.իւշարէ լէյհ սէրբիսգօբսը հաֆթալարը վէ պէկէքի տալրանա Ա.ժէր ավտէթ ի-տէմմէճաի միւհիմմէյի օլտրղընտան, Ա.ժէր ըէհապինի՝ մուավին բիսգօ-բսս Մօնսէնեէօր Ֆրէդէրն Թահսին-ը ըրիսէթինտէ օլտրգլարը հալտէ գարտինալ Լավիժերիէ պիր սուբէ-թը մուԹանԹանէտէ ըէմը վէտալը իկիա իմմէյէր տիր։ Բիսգօբսս Ֆրէ-զէռ պու միւնասէպէթլէ գարտի-նալ Լավիժերիէ խրԹապը մէգալ իտէրէք, քէնտիսինին ճիւմհուրիէթ լէհինտէ տիրէն վագը օլան իկա-ռէ վէ պէյանաթը իւզէրինէ ճէզա յիր բէհապինինին պիր գաթ տահա Թէվճհիւհինի գաղանմրշ օլտրղընը միւշարէլէյհ սերբիսգօբսս պէյան իմմէյ օլմազլա, գարտինալ Լավի-ժերի՝ պունա ճէվապէն, քէնտի-սինին հիչ պիր վագթ բօլիթիգաճա չան ու չէրէֆ արամատրղընը վէ քէնտի իչի սրբֆ ըուհանի օլուպ ախլարդը հասէնէի խրիսթիանիէյի նէչը ու Թասիմ իմմէքտէն պաղգա պիր չէյլօվատրղընը, վէ լաթին քէն-տի ըէհապինի միյանընտա բօլիթի-գա ֆրգալարը պուլընմասընա նի-ճէ մէճմուն օլահաղընը պէյան էյ-լէմիշ, վէ խիթամը մէգալէսինտէ եի-նէ ուսուլը իտարէի ճիւմհուրիէթի Թէէյիտ եօլը իֆատաթտա պու-լընմրշ տրը։

ՏԱԽԻԼԻՒՅԷ

Տիւն սապահ Ստարգամ հաղ-ըէթլէրի՝ Մապէյնէ ագիմէթլէ, պա-զր իրատաթը Թանատրիի ախզ ու Թէլագզը էյլէտիքտէն սոնրա Գապը Ա.իլէ կէլէրէք, քէզա պաղը իրատա-թը Միւլիւքեանէյի զաթը հաղրէ թը Սատրազամիէ Թէպլիզ պուլուը մուշ տրը։

—Մայիսէ նազարը Ցակոբ բաչա հաղրէթլէրի տիւն Մապէյնէ պիլ ագիմէ, պաղը իրատաթը Սէնիէյի ախզ իտուլ, վէ սաաթ 8½ գա-տար Խազինէի Խասսա ումուրը իլէ մէչդուլ օլուզ, մուախիրէն մէճի-սը խասսա հաղրը պուլընմրշ տրը։

—Մէճլիսը խասը վիլայէտա մէ-մուր ճէվսէթի բաչա հաղրէթլէրի՝ տիւն մէճլիսը մէգքիւրտէ պուլընը-ղը սրբատա Մապէյնը հիմայունա չադրըլըպ, պաղը իրատաթը Բատիչա-հիի ախզ էյլէմիշ տիր։

—Տիւնքի մէճլիսը խասսա, Մ. հիրշին Փիրուսթ էլէտիկի չրմէնտ-ֆէրլէրէ Մ. Նոկէվաքէրսին եա-բաճագը Գուսա-Մուտանեա տէմիր եօլը խաթթը վէ մէվատը սայիրէ հագդրնտա իբրահ միւզաքէրէ պու-ըուրմրշ օլտրղը իշխտիմիշ տիր։

—Միւդէխանէի հիւմայուն խոս-ըէոր՝ թիդ ճէնազէ ասնտուգալարը-նա մախսուս միճէնտտէտէն ինչա օ-լընան տահրէլէր՝ մէզքիւր ասնտու-գալար քեամիլն եէլէչիրիլմէգ-տէն էվվէլ ասլա վէ գաթան քիսմէ-յի իչէրի գապալ իմմէմէյէ պու-քէրբէ չէտիսէն էմը ախզ իմմիշիր։ Ասարը ամիգահ մէզքիւրէյի եէր-լէչիրիպ տահա սահր պաղը մուա-մէլէթա իշիմիզ օլընդրը սրբա-տա սէյիրճիլէր պուլընմասը մունա-սէպէթիպ պիր չէյ օլտրղընտան՝ հէր չէյ եէրլի եէրինէ գօնուլպ պիհանիքտէ միզէխանէ սալօնլարը-նը քիչատը իասսէպէն էհալիկ ի-լան օլընաճագ տրը։

—Թրիսէնթ-Լինին Ռեպլէր նամ Ինկիլիզ վաբօրը՝ ախիրէն Օտէսա-տան Մարսիլիա կիտէր իքէն Եու-նան սուլարընտա պիր ֆուրթունա-յա թուսրրլուզ, հէր նէ գատար տայանըգլը վաբօր օլուղընտան տակալարա էյիճէ կէօյիս վէրմիշ իոէ տէ, պիր Թարաֆը բանիէտտար օլուպ տիւմէնի տախի իչլէմէգ օլմա-ղա պաչլատրղընտան, պիր չօգ սա-ռաթլար բէք փէնա պիր հալտէ պու-լընմրշ վէ վաբօրըն իչինէ եիւրիւրչ իոէն տակալարտան 700 գօյունըն պիր մրգտարը վաբօր տէրուենիտէ պօղուլը՝ վէ պիր մրգտարը տա տէնիզէ սիրիրլէնմիշ տիր։

—Ախիրէն Թամրը իտիլէն Գըբ Աէէ վաբօրը՝ պու քէրբէ Սէլանիկ վիլայէթի մայէթինէ մէմուր իտիլ մէսի իլէ, տիւն սապահ մահալը մէ-մուրիէթինէ ազիմէթ իմմիշ տիր։

—Ա.ընավուտա քէօյիւնտէ 2½ եա-շընտա պիր Եահուտի չօճուղը՝ ման-կալ իւզէրինտէ գանամագտա օլան Թենճիրէյի տէվիրէրէք սրճագ սու-տան վիճուտընը պիր Խարաֆը եանրզ, պիրազ սօնրա միԹէէսսի-ըէն վէֆաթ իմմիշ տիր։

—Սրվաս վալիսի Մէմտուհ պէյ էֆ. հաղրէթլէրինին Գոնեա վալիլի կինտէ պուլունմըզը զէման, ալէյ հինտէ գօլ աղասը Իհսան պէյ Թա-բաքինտան իգամէ օլընան տավա-նըն Շուրաի Տէվլէթճէ տէրտէֆը բուլէթ օլտուզը իչիտիմիշ տիր։

—Մէզահիզ միւտիրի Զիվէր պէյ էֆ. հաղրէթլէրի տիւնքի մէճլիսը խասսը վիքէյլա տավէթ օլընա-ռա իմմիխալէն, Սիրքեճի իսքէլէսի ճիվարընտա պուլընան պիլճիւմէ օ-Թէլէր՝ կէլէն եօլճուլարրն իսմ վէ չէօհրէթ վէ սենասաթլարրը վէ տի կէր պաղ ահվալէրիին պիր վագթ-տան պէրու տէֆթէրը մախսուսա գալտ իմմէքտէ տիրլէր։

—Էրնիզրու-լսէֆինէսինտէն գուր-Թուլանարը համիէն ճաբան գօրվէ-լմինին Զանագալէ խարիճինտէ Պէ-շիգա լիմանընտա գալանաղը ոգ-տէմմէճ եաղըմրշ իսէ տէ, պու քէր-բէ ալընան մալիւմաթա կէօրէ, գօր վէթը մէգքիւրրն Սթամպօլա գատար կէլմէսի իչիւն ֆէրմանը հիւմայուն իրսալ օլընմագ իւզրէ պուլընը յօր։

Մէղքիւր սէֆինէ գօմանտանը՝ զաթը հաղրէթը Բատիչահիէ Թագ-տիմ օլունմագ իւզրէ ճաբանիա իմ-բերաթօրը Թարաֆընտան կէօնտէ-բիլէն նամէի մախսուս իլէ հէտիէ-լերի տախի Թէլիմ ու Թագտիմէ մէմուր օլտրղընան, հուզուրը Բա-տիչահիէ գապալ պուլրրլաճագը-նը։

—Պու քէրբէ տախի 4000 ռանտրգ Մաւզէր փիչենկի չէհրիմիզ կէլէրէք Թօփհանէի ամիրէյէ Թէսլիմ օլուն-մրշ տրը։

Բէլտերբէ՝ Թէսլիմ օլընան Մաւվէր Թիւֆէնքլէրինին էամանընա մահսու-պէն պու քէրբէ ֆապրիգաի մէգքիւր վէքիլինէ 100,000 լիրա Թէսլիմ օլընտրը տիւն եաղրմրշ իսէ տէ, Թահգիգաթը ախիրէյէ կէօրէ, պու-նըն սայը օլմարը, պէհէր հաֆթա սիլահ վէ միհիմմաթ Թէսլիմ օլընտրգա, օ հաֆթա էսմանը տախի Թէէտիյէ օլընը իմրշ։

—Խազինէ իլէ էշխաս արասընտաքի տավալարրն մուհաքէմէսինտէ պաղը մահալլէրճէ միւգթէտիր տավա վէ-քիլէրի պուլունամասընտան տօ-լալը մէմուրին՝ վէքիլ նասպ իտրի-մէքտէ օլտուրընան, պու պապտէ իւճրէթը վէքեալէթ իթասը, վէ ա-շար պէտէլաթընտան տօլալը միւլ-Թեզիմէր ալէյհինտէ իճրա տախրէ-լերինէ միւրաճաաթ վուգուրնա տախի 100տէ 1 իճրա իւճրէթի մէ-բիրմէսի խուսուսրնա իրատէի Սէ-նիէ սուտուր իմմրշ տիր։

—Տէրսաատէմտէ պուլընան Բուս խասի ախանէսի գօմիճէսի՝ Տօգթ. Գոխրն վէրէմ ուսուլը Թէտավխինի Թահսիլ իմմէք իւզրէ խասախա նէնի մէզքիւր պաշ Թապիպ Տօգթ. Սչէրօթիեֆի Գէրլինէ կէօնտերմէյէ զարար վէրմիշ օշմաղա, Թապիպը մուամիլէյհ պու ագշամ տէմիր եօլ իլէ հարէքէթ իտէճէք տիր։

—Պաղը կազէմախանէլէրտէն Բոս Թախանէյէ վէրիլէն կազէթա բա-քէմէթլէրինին իւզրէի այզդ եաղրմա տրղընտան, բօսթա մէմուրլարը՝ խիմ լէրի էյլեճէ օղուլամրդ կազէթա լարը պաղէն եանլրշ մահալլէրէ կէօն տէրմէքտէ օլմալարրնա մէպնի, եան լրշրդ վագը օլմամագ իչին ապօ նէյէրին պուլունտուգլարը մահալն սանճագ վէ եա վիլայէթ իսմինին տախի եաղրմասը՝ Տէրսաատէթ Բոս Խա միտիրիյէթինտէն իչար օլուն-մուշ տրը։

—Մէքթէպը հարպիէի Շահանէ տէն պու ոէնէ 75 զապիթ՝ իքմալը Թահսիլ իլէ չահատէթնամէ ախզը նա մուվաֆֆագ օլմուշ օլտրգլարը-տան, միխթէրիֆ գօլ օյտու ՇՎէ ֆրգալարա Թէվզի օլընմալարընա պապը Սէրասքէրճէճ գարար վէրիլ միշ տիր։

—Ախիրէն Թամրը իտիլէն Գըբ Աէէ վաբօրը՝ պու քէրբէ Սէլանիկ վիլայէթի մայէթինէ մէմուր իտիլ մէսի իլէ, տիւն սապահ մահալը մէ-մուրիէթինէ ազիմէթ իմմիշ տիր։

—Ա.ընավուտա քէօյիւնտէ 2½ եա-շընտա պիր Եահուտի չօճուղը՝ ման-կալ իւզէրինտէ գանամագտա օլան Թենճիրէյի տէվիրէրէք սրճագ սու-տան վիճուտընը պիր Խարաֆը եանրզ, պիրազ սօնրա միԹէէսսի-ըէն վէֆաթ իմմիշ տիր։

—Սրվաս վալիսի Մէմտուհ պէյ էֆ. հաղրէթլէրինին Գոնեա վալիլի կինտէ պուլունմըզը զէման, ալէյ հինտէ գօլ աղասը Իհսան պէյ Թա-բաքինտան իգամէ օլընան տավա-նըն Շուրաի Տէվլէթճէ տէրտէֆը բուլէթ օլտուզը իչիտիմիշ տիր։

—Մէզահիզ միւտիրի Զիվէր պէյ էֆ. հաղրէթլէրի տիւնքի մէճլիսը խասսը վիքէյլա տավէթ օլընա-ռա պուլունան Քիւրտ գապիէլէրի բուէսասընտան պիր գրսմը պու Թա-բաքա կէյէրէք քէնտի գապիէլէրի-նին մուխիլը սուլ ու ասայիշ հիչ պիր հարաքէթաէ պուլունմայաճագ-լարընը Թէէմին էլէմիշլէր, վէ Քիւրտ-լէր Թարաքընտան իխլալը ասայիշ էմրինաէ վուգու պուլաճագ հէր տիւրլիւ հարաքէթտէն տօլալը Թէ-րէթթիւպ իտեճէք մէսուլիէթի չիմ տէտէն տէրէօհտէ իթմիշլէր տիր։

«Բուէսասի մուամիլէյհիմ՝ մէնը իխլալը ասայիշ զրմիրընտա մատուն-լարընտա պուլունանլարա Թէպլիղա-Թը լազըմ իճրա էլէտիքլէրի կիպի, անլէր տախի ամմէի էհալիի մուհա-ֆազան միւսալէմէթ սէվգ էլէտի-կինտէն, պունատան պէօյլէ խիլաֆը ըիզա հիչ պիր հալ ու հարաքէթ վուգու պուլմայաճագը մէմուլը գա-վի տիր։

Թէպլիղաթը վագրալը գասգուլ իթմէյէնլէր՝ աղրը ճէզալար իլէ մահ-քիմ օլաճագլար տրը։

* * *

«Բուսիա Թէպլասընտան օլան վէ եախատ Անատօլուտան Բուսիայա կէլէն պիր Թագմ էրմէնիլէր՝ պա-զը էրզարը ֆէսատ Թարաֆընտան վուգու պուլան Թէվիգաթա գարը-լարագ հուսուտը խագանիի Թէ-ճավուզլա հէրէքեաթը իխթիլալ-քարանէյէ ճիւրաթ իտէրէք իսէ, Բուսիա հիւքիւմէթի էշխասը մէր-գումէնին մէնը հարէքէթի զրմնը-նա Թէտապիրը չէտիսէ իթթիֆաղ էյլէմիշ, վէ իւզէրինտէ սիլահ պու-լունան էրմէնիլէրի կարս հապսխա-նէսինէ իտխալէ գարար վէրմիշ տիր։»

ՐԷՍՄԻ

Մ-ռդ-ռ էդ-ռէ դէհէլէ-ռդ.

Էրզրում, Ատանա, Գիթլիս, Թրա-պիզոն, Մամուրէթ իւլ Ազիզ, Վան վիլայէթլէրինտէ սալէի ասայիշվալէի հազրէթը Բատիչահիտէ պիր կէօնա վուգուաթ օլմալը ասայիշին պէր-քէմալ պուլունտրը՝ մահալլէրինտէն վարիտ օլան ֆի 18 Թըշրին սանի (նոյ.) Թարիխի Թէկկրաֆնամէլէր տէն անլաշըմրշ օլմաղա, իլանը քէյ-ֆիյէթէ իպթիտար գըլընը։

ՃԷմիկէթը ֆէսատիէ ըէխի օլ-մագ ճինայէթիլէ իթհամ օլունան Բուսիայը Վարդ Պատրիգօֆ իլէ պունըն 9 նէֆէր մէվգուֆ վէ 2 նէ-ֆէր ֆիրարի ըէֆիգլէրինին էվրագը ճինայէթլէրի տիւն ագշամ իսթինաֆ միւտատի ումումիլիկինտէն ճինա յէթ մահքէմէսի բիյասէթինէ թագ-տիմ օլունմուշ տրը։

Մէրզումէն իսթիհվապը եարին իճրա օլընարագ, եագընտա մուհա-քէմէսինէ իպթիտար գըլընաճագ տրը։

ԳՕԼԷՐԱ

Հէր նէ գատար խարրութ վիլա-յէթինտէ Պէհէսնիտէ ախիրէն վէ-ֆաթ իտէն 3 քիչինին գօլէրա խաս-Թալըզը օլմատրղընը տիւնքի նիւս-խէմիզտէ ըէսմէն եազմրշ իսէք ատ, տիւն վիլայէթը մէգքիւրէտէն կէլէն Թէէկրաֆտա, գօլէրատանպիր քի-չինին Պէհէսնիտէ վէֆաթը Թէհհագ-գուգ էլէտիկի պիլտիրիմիշ տիր։

Հալէգ իլէ համ գազասընտա Նո-յեմբրը 19 վէ 20տէ գօլէրատան հիչ էսէր կէօրիլմէյիպ, եալընրդ հուսուտա 19տա 15, վէ 20տէ էսկի Թուռանալարտան 3 քիչի վէֆաթ էյլէմիշ տիր։

Նոյեմբրը 17տէ եինէ հուսուտա 4 քիչի վէֆաթ էլէտիկի կիպի, Քի-լիստէ 3 կիւն զարֆընտա 8 քիչի, վէ նոյ. 19տա էալէպտէ 5 քիչի վէֆաթ էյլէմիշ տիր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

(Աէ-ռ-ռ գ Գ-ռ-Բ-Ռ-Բ.)

ՊՈՒ ԿԻՒՆԳԻ

Բարիզ 3 դեկտ.

Գօլէրա Սուրիատա եալրլմրշ օլ-մասընտան տօլալը, Մէրսին իլէ Թա-բալուսը Շամ արասընտաքի լիման-լարտան կէլէն սէֆայինի՝ Ֆրանսա իլէ Ճէզայիր լիմանլարընտա գարանթի-նա ալթընա ալընմագլար տրը։

Մ-ռնին պէյանընա կէօրէ, գրալ Թարաֆտարանը՝ գարտինալ Լավի-ժերինին նուիգընտան նէչէթ իտէն հէյէճան իւզէրինէ, ճիւմհուրիէթէ իչիւն Թէհլիքէսէն պաչգա պիր չէյ հուսուալէ կէթիրէմէյէճէկինի իսպաթ իմմէք իւզրէ էյլաթտա պաչլրճա չէհիրլէտէ ճէմիէթլէր ագտ իմ-մէք նիյէթինտէ տիրլէր։

Ֆէլէօրնը պէյանընա կէօրէ, պա-զը բիսգօբսալար Բաբայա միւրաճա-աթ իտէրէք, գարտինալ Լավիժերի-նին Թավր ու հարաքէթի հագդրնտա միւշարէլէյհին նէ էֆքեատտա պուլունտուղընը սիւալ իմմիշ օլ-տուգլարընտան, Բաբա պունլարա ճէվապէն, վատիկանը՝ միԹէչէք-քի հիւքիւմէթլէրի Թանընտրընը վէ լաքին անլէրին վէսաիթը Թէչքի-լինի՝ տայա Թահսին իմմէտիկինի պէյան, վէ գարտինալ Լավիժերինին պէյանաթընա զուվվէթի վերմէմէքլէ պէրապէր անրն մէսլէքինի մագտիր իմմիկինի Թէֆհիմ իտէճէք իմմշ։

Բէհար ճիւմհուրի՝ Ճունանա էն զի յատէ մազհարը միւսատատ օլան միլլէթ մուամիլէսի վուգու պուլ մագ իւզրէ 1892 փետրվար 1է գա-տար մէրի օլաճագ պիր գարարնա-մէ իմզալամրշ տրը։

Վիէննա 3 դեկտ.

Աւսթրիա իլէ Ալէմանիա Թիճարէթ ահնամէսինին ագտրնա մէմուր օ-լան գոնթերանա՝ գոնթ Գոնօքի Թարաֆընտան քիչատ օլունրպ, միւշարէլէյհին նուիգընտա՝ հէր իքի տէվլէթի մէնֆիի էգոնոմիգրյէսի իլէ էվրօբա ահվալը էգոնոմիգրյէսի իչիւն մէսէլէլէրին հարզ օլտրը էհէմ-միյէթի իլգահ օլունմրշ տրը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եկեղ. Համագ. Ժողով՝ իմմիսա-թը ռապրգասարընն զապթնամէլէրի-նի Թատիզ իմմէք իւզրէ պու կիւն Բաթրիգխանէտ ագտը իճ Թիսա իտէճէք տիր։

Մամիկոնեան Գեր. Տ. Աբրահամ Եպիսկոպոս Սիվրիհիսարա միւսատ էլէթ իմմիշ օլուպ, օրատան տա Ա. ֆիոն-Գարահիսարընա ազիմէթ ի-տէճէք տիր։

ԻՒՍԿԻՒԴԱՐ

... Խմբագրապետ էֆէնտի,

Իւսկիւտար Նոր-Թաղիս Ս. Կա-րապետ եկեղեցւոյ վերաշինութեան Օծման երկրորդ տարեդարձն լինե-լուն առթիւ Գերապատիւ Տէր Մատ-թէոս Սրբազան Արքեպիսկոպոս Իզ-միրլեան հանդերձեալ է Ս. Գատա-րագ մատուցանել ի Ս. Կարապետ եկեղեցւոջն (նոյեմբեր 25) յառա-ջիկայ կիւրակէ առաւօտ։

Ուստի կը խնդրուի Ձեր Գատուա-կան Խմբագրութենէն որ բարեհա-ճի զայս հրատարակել ի գիտու-թիւն բարեպաշտ ազգայնոց։

Մնամք յարգանօք

ի Դիմաց Թաղական Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիր Ատենապետ

Ե. Գալուստ Դ. Ե. Ճէլէհիէնեան

19 Նոյ. 1890

ՂԱԵՊ

Բազար էրթէսի կիւնիւ սաաթ 5 բատտէլէրինտէ Գաղէ Գարաուրնան Սուլթան Համմամա գատար օլան մէսաֆէտէ, տերունինտէ պաղը սէ-նէտ վէ բօլիցայար պուլունան պիր չըզտան զայպ օլմուշ օլմաղա, մէզ-քիւր չըզտանը պուլուպ Գաղէ Դա-բուսընտա Շապֆը խանը օտապաշը-ը Փիլիպոս ազայա Թէսլիմ իտէնէ 3 լիրա իքրամիյէ վերիլէճէկի՝ չըզ-տան սահիպի Թարաքընտան իլան օլընը։ 2—2

ԻԹԱԼԻԱ. ԳԱՊԻՆԵԹՕՍԸ

Իթալիա մեճլիսը վիւքելսորդն իճթիմար ախիրնտէ Մ. Զանարտելի՝ էքսէրիէթը ճէտիտէնին՝ բէիսը վիւքելալը թէպտիլը մեպէքը բօլիթիզրէյէ սեվգ վէ իճպար իմմէսիտէն խէվգ վէ հաղէր իթտիկինի, վէ պու հալտէ Իթալիա Մեճլիսը ալան վէ մեպուսանրնը քիւշատնտան էվվէլ հէյէթը վիւքելսորդն զրսմէն թէպտիլի միւրաճճահ օլաճագ իտուկինի իճատէ ու պէյան իթմիշ, վէ բէիսը վիւքելա Մ. Դրիսբի տախի՝ հիւքիմէթճէ ախիրէն իսթիհսալ օլունան էքսէրիէթը ազիմէյ նազարէն, շիմտիէ գատար իթթիխաղ օլրան բօլիթիգալա նազարը թահսին վէ թասվիպլէ պազրլմազտա օլտուղունը, վէ պինաէն ալէյհ հէյէթը միւշարէյէհալը թատտիլէ հիչ պիր վեճճէ լիւզում կէօրմէտիկինի բիւիֆեգասրնը թէէմինէն տէր մէյան իթմիշ, վէ քէնտիսինին հէր տահիմ էճքեարը սերպէսթանէ վէ թերագգրբէրվերանէ իլէ ամրի օլտուղունա միւթմէին օլմալարը իչին ըճֆիդէրէրինին զաթրը օլտուղճա թանրյպ, պինաէն ալէյհ ինթիխապաթը ախիրէտէքի մուզաֆֆերիէթէ արգատալարրնը ճիմլէթէն հիսսէսար օլտուգլարը ֆէճիլտէն քէնտիլերինէն հիչ պիր վեճճէ այրրլմազ իսթէմէտիկինի իլավեթէն ռէրտ ու իթեան էյլեմիշ տիր։

Մատֆիրի վիւքելի միւշարէլէյհիմ՝ պիր ազ սոնրա այան տէֆթերինին թանդիմ խուսուսրնտա պէյնլերինտէ մուվաֆագաթը էճքեար հուսուլէ կէթիրեմէյիպ ատղրլմրյար տրը։

Մ. Դրիսբի՝ Սիրակուզա չէհրինէ Ռիֆ-ռա կազէթասրնին միւտիրի Մ. Լէվինին նամզէտիկինի թավսիյ ի տէճճէք տիր։

ԹՐԻԷՍԹԷ ՇԷՀՐԻ

Թրիէսթէէն պէր վեճճը աթի եազրլմրը տրը։

Մարսիլիատան սոնրա Թրիէսթէ շէհրի Վէնետիկ տէնիզինին էն պէօյիւք թիճարէթկեահը վէ սեվահիրը Օսմանիէտէ յզդան մահսուլին պազարը սարճ ու բեվաճը տրը։

Թրիէսթէ՝ շիմտիէ գատար միւխթէլիֆ միլլէթլէրին մէրքեզը թիճարէթի իքէն, 3—4 սէնէ իչինտէ Ավսթրիա չէհիրլերի սրբասրնա կէչէրէք պիր խուսուսիյէթ բէյտա էյլեմիշ տիր։

Մուգատէմա պուրատա Ալէմանճա թէքէլիւմ իտէնլէր՝ նազարը նէֆրէթլէ կէօրիւլիր իտի։ Ֆագաթ Վիէննա գապինէթօսը՝ պիլախէրէ թէմսիլլարը գավմիյի մէվճուտէնին հազրլայաճաղը թէհլիքէլերէ գարշը թէտպիր իթթիխազրնա մեճպուր օլարզնտան, շիմտի Ալէման ալիսանը մոտա հիւքմինէ կիրմիշ, վէ եավաշ եավաշ ումում Թրիէսթէէնին թիճարէթի վէ սէնայիի՝ Ալէման ճին սինտէն օլան էհալինին էլինէ տիւշմիշ, եօլարտա, տիւքքեանլարտա հէր եէրտէ Նէմցէ լիսանընտան պազգա լիսան իշիտիմէզ օլմուշտը։

1891 սէնէսինտէն իթիպարէն բօրթօ ֆրանգ (սերպէսթ լիման) իսթիյազաթը ֆէսխ օլունուպ, Թրիէսթէ չէհրի՝ վէրկիյէ բապթ օլունաճաղրնտան, կէլէճէք սէնէ մուգու պուլաճագ պու թէպէտտիւլին մուգատտէմաթը շիմտիէն կէօրիւլմէքտէ տիր։

Ալսթրիա տէվլէթի՝ սէօղտէ Մաճառլարրն իճպարրնա պինաէն «սէրպէսթ լիման» ուսուլինի ֆէսխ իտէյօր իսէ տէ, ասրլ մազսէտը հագիգի՝ Թրիէսթէտէ եէրլէշմիշ օլան իթալիանլարրն նուֆուզրնը ազալմազտան իպարէթ տիր, չիւնքի Իթալիատա օլան պահալրլրդա վէ ախզուրիթա քէսատրնա մուգապիլ Թրիէսթէտէ մեէքիւլաթ վէ մէչրուպաթ իլէ սաիր հավալիճը զարուրյէ բէք ուճուզ օլտրզը կէպի, հէր եէրէ նիսպէթէն թիճարէթ վէ սէնաաթ տախի գօյալ պուլունտրզնտան, պիր չօգ իթալիան Թրիէսթէյէ կէլիպ եէրլէշմիշ, վէ պու սուրէթլէ իթալիանլարրն միլլի էմէլլէրի վիւսաթ բէյտա էյլեմիշ տիր։

Գունտան սոնրա Թրիէսթէ չէհրինին իսթիյազաթը մահվ իսթիպ պահալրլրդա ալրզմրշ օլան Ալսթրիալրլարա մեյտան գալաճաղրնտան, շիմտիէն Իթալիալրլար միւթէսիրը վէ միւթէզզի տիրլէր։ Լարին պունլարտան զիյատէ սեզավարը մուավէնէթ վէ մերհամէթ օլանար՝ պազը Արնավուտ թիճճար վէ սենաաթքեարլարը տրրլար։ պունլար Թրիէսթէնին ուճուզրզը սայէսինտէ պուրայա կէլմիշ վէ Վէնէտիք տէնիզի սահիլինտէ օլան գատապալարա գօսխոնճրլրդ իթմէքտէ պուլունմրշլար իսի։ Շիմտէն սոնրա իսէ հէր շէյտէ լազգալ 100տէ 45 նիսպէթինտէ պիր ֆարգ կէօրիւլէճէկինտէն, մէրգուման Արնավուտլար՝ թէրքը քեար ու քիսպ իտուզ միւթէզարրուր օլաճագլար տրը։

Մէքթեպլէրտէ Ալէման լիսանընն թահսիլի մէճպուրի տիր։

Իրբեանթա ճէմիյէթը մալիմէսի Մ. Գ.իսբի թարաֆընտան ֆէսխ ուիմա իտիլտիքտէն սոնրա, Ավսթրիալրլար ճէսարէթ ալարագ, Թրիէսթէտէ, Սթիրիտէ վէ Տալմացիատա իթալիանլարրն գուտրէթը սիյասիյէ վէ թէմալիւլթը գավմիյէրինին մահվ իթմիշլէր տիր։

Լօյտ շիրքէթինին մուամալաթը պու սէնէ տախի մաթլուզ տէրճէճէտէ էյի տէյիլ տիր։ եկերչի պունտան իքի սէնէ եվվէքի հիսսապաթա նիսպէթէն ազ ֆարգ վար իսէ տէ, հալը հազրը՝ շիրքէթին ալշդալարրնը գարարապիլճէք մերթեպէտէն ուզագ տրը։ Հէյլ գումբեռանընն ախիրէն ուղրատրզը իքի գաղ՝ հիսսէտարանը բէք զիյատէ տիւշրը թէլաշ ու խասար իթմիշ տիր։

Ֆիլուսմետ վէ Թրիէսթէտէ էէնի թէչէքքիւլ իտէն իքի վաբոր շիրքէթինին վերաիլի զարար իսէ հէր եէրտէն զիյատէ Ալսթրիա սեվահիլինտէն իսթիֆատէ իթմէյէ ալրշան վէ ֆափտէյի քէնտիսինէ հասր իտէն Լօյտրն մենաֆիինէ պէօյիւք պիր սեքթէյի մուճիպ օլմուշ տրը։

ՄԸՍԸՐ

ՐՈՒՍԻԱ ՎԷԼԻՍԱՀՏԸ

Մբսբրտան թարաֆըմզդա պէր վեճճը աթի եազրլմրը տրը։

Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ էօրլէնտէն էվվէլ՝ Ռուսիա վէլիսահտը կրանտիւգ Նիգօլա իլէ պիրատէրի կրանտիւգ ժօրժ վէ Եունան զբրալրրն Զնճի մախտումը բրնս ժօրժ՝ վաբօրը մախսուսլարա Բօրսահտէ միւվասէլէթլէ, երինէ եէվմը մէզքիւրտէ Իսմայիլիյէ ազիմէթ իտէրէք, էրթէսի բաղար կիւնիւ էօրլէնտէն 3 սաաթ էվվէլ բիւքիւլերինի թախսիս խիլմիշ պուլունան պիր տէմիր եօլ գաթարբրյա Իսմայիլիյէտէն հարէքէթ, վէ էօրլէնտէն եարբմ սաաթ սոնրա Գահիրէյէ միւվասէլէթ էյլեմիշլէր տիր։

Միւշարէլէյհիւմ խթիդպալ ի չիւն Խրտիվ հազրէթլէրինին պիրատերի հիւսէյին Ռեամիլ բաշա վէ սեր թէչրիֆաթի Ապտիւլրահման Բիւշրի բաշա վէ Մբսբր խարիճիյէ նազրրը Զիւլֆիգար բաշա հազարաթը՝ Իսմայիլիյէյէ գատար կիթտիքլերի կիպի, Խրտիվ տախի պիշիմլէնազրը բաշալարը միսթասհրպէն Գահիրէ օթաստիօնրնա կէլմիշ իտի։ Խրտիվ վէ մայէթի՝ պէօյիւք իւնիֆօրմալարրը լապիս պուլունրյօրլար իտի։ Գահիրէտէ պուլանան ասքիրը Մբսբրյէ թապուրլարը տախի սթասիօնտա սաֆպէսթէի իհթիրամ օլմուշլար իտի։

Բրենլերի համիլ օլան թրէնը մախսուսրն Գահիրէյէ վիւսուլինտէ, սթասիօն ճիվարընա էվվէլճէ կէթիրիլմիշ օլան պիր պաթարեա թօբ՝ իլանը միւվասէլէթ իչիւն 21 բարէ էնտաթթ օլունտրզը կիպի։ Մբսբր գալէսինտէն տախի պիր օ գատար թօբ աթրլմրշ տրը։ 10 տաղիգա գատար սթասիօնտա բէսմը թազտիմ իճրա օլունտրզտան սոնրա Ռուս զաբիթի էլպիսէնին լապիս պուլրնան Ռուսիա վէլիսահտ՝ 4 աթլը պիր արապայա պինէրէք վէ Խրտիվ հազրէթլէրինի տախի արապատա սօլ թարաֆընա ալարագ Ռուսիա գօնսօլօսխանէսինէ միւթէվճճիհէն հարէքէթ էյլեմիշ տիր։

Արթզ պունտան սոնրա միւշրէլէյհիւմին մայէթի արապալարը վէ տիկը իսթիդպալէ կիտէն զէվաթրն արապալարը կիտիյօր, վէ պիր պանտո ասքէր մուզիգասը տախի Ռուսիա մարշրը թէրէննիմ սաղ օլույօր իտի։

Սթասիօնտան պիր ազ պէրիտէ «Դանթարաթ իլ Էլէյտուն» նամբէօբրիւ իւզերինտէ Ռուսիա թէպասը թարաֆընտան ինչա խիլմիշ օլան ֆիլիթուհաթ քէմերի ալթընտան կէչիտիրտէն սոնրա, Ռուս թէպասընտան պիրինին 3 նէֆէր գրզլարը՝ բրենլերի իւզերլերի «բրենլեր խոշ կէլտիլեր» իպարէլերի եազրլմրշ 3 տէմեթ չիշէք թագտիմ էյլեմիշլեր տիր։ Ալապալար «Օթել Շեֆէրթ» ճիվարընա միւվասէլէթ իտինճէ, Ռուսլար թարաֆընտան զօնուլմուշ պիր պանտո Նէմցէ գրզլարը մուզիգասը՝ Ռուս մարշը թէրէննիմ էյլեմիշլեր տիր։ Պիր ազ տահա պէրիտէ Ֆրանսրզլար թարաֆընտան ի գամէ իտիլէն զալէթ ճէտիմ պիր ֆիլիթուհաթ քէմերինին իւզերի՝ Ֆրանսրզճա «Ֆրանսրզլար թարաֆընտան Զաբէմիշ հազրէթլերինէ» տէյի եազրլմրշ իտի։ Արապալարը պուրայա միւվասէլէթինտէ պիր պանտո Ֆրանսրզ մուզիգասը իճրան թէրէնինիմ պաշլամրշ տրը։

Պիր ազ տահա պէրիտէ վէ թամամ էօզպէքիյէ պազչէսինին եանընտա պիր մրգտար Ինկիլիզ ասքէրի տուրմուշ իտի։ Արապալար՝ հիպասրնա կէլտիկի վագթ պիր պանտո Ինկիլիզ ասքէրի մուզիգասը տախի մարշ թէրէննիմ էյլեմիշ տիր։ Օ բէրա մէյտանընտա վէ թամամ Եունան գօնսօլօսխանէսի գարշըսրնտա Եունանլրլար թարաֆընտան ինչա խիլմիշ ֆիլիթուհաթ քէմերի ալթընտան արապալար կէչտիկի վագթ մէվգրի մախսուսրնա իգամէ խիլմիշ պիր պանտո Նէմցէ գրզլարը մուզիգասը մարշշամրշ տրը։ Գուրատա իճթիհատ իթմիշ օլան պիր գաշ պին Եունանլրլար տախի «զիթօ» նիտալարը իլէ ալգըշլարա պուլրնմրշլար տրը։

Արթզ պունտան սոնրա արապալար էվվէլ սաղա սոնրա սօլա թաֆվիլը թարդ իտէրէք, Ռուսիա գօնսօլօսխանէսինէ ազիմէթ էյլեմիշլեր տիր։ Խրտիվ հազրէթլերի պուրատա 20 տաղիգա գատար գալտրզտան սոնրա, Ապէտին քէօչքիւնէ ավտէթ պուլուրմրզ տրը։

Լօյտնտէն սոնրա սաաթ 3 պուչուգտա Խրտիվ հազրէթլերի Ճիզէ գատար կիտէրէք բրենլեէ իսատէի զիյարէթ պուլուրմրզ տրը։

Եէվմը մէզքիւրրն ազշամը պիթիւն թէպասի Եունանիյէ տիւքքեան վէ խանէլերինի թենվիր իլէ շենլիք էյլեմքլերինէ պինաէն Եունան բրենսի իլէ Ռուս վէլիսահտրնրն պիրատէրի արապասիվար օլարագ շէհրի սէյր ու թէմաշա էյլեմիշլեր տիր։ արապալարրնրն կէզտիկի մահալլէրտէ իճթիմա էյլեյէն Եունանլրլար «զիթօ» պազրրմրշլար տրը։ Երթէսի բաղար երթէսի կիւնիւ բրենսլեր՝ պազը շայանը թէմաշա մահալլերի կէզտիքտէն սոնրա հազավիտ քեան Ռուս Օրթօտօքս քիլիսէսինի զիյարէթ իթմիշլեր տիր։

Բազար երթէսի ազշամը Ապէտին քէօչկիւնտէ Խրտիվ հազրէթլերի թարաֆընտան բրենսլերէ իբրամէն միւքեմմել պիր զիյաֆէթ վերիլիպ տավէթլիլեր 90 քիշիտէն իպարէթ պուլունմրզ տրը։ Դազի Մուխթար բաշա հազրէթլերի վէ սրբքեթթիպի Ռրիֆ պէյ վէ սեր եավեր միրալայ Շեվգի պէյ տախի պու զիյաֆէթտէ մետուէն հազրը պուլունմրզլար տրը։

Թաամտան սոնրա Ապէտին մեյտանընտա միւքեմմել պիր սուրէթտէ ֆիլէնք վէ էնվալ սենայիի նարիյէ իճրա օլունարագ, մետուին քեամիլէն սալնլարտա իճթիմա իլէ, սենայիի նարիյէյի թեմաշա էյլեմիշլեր տիր։

Պու էանատէ Եունան թէպասը թարաֆընտան էվվէլճէ թերթիպ օլրան վէ ատէտլերի 3000տէն ազշագը թախմին զրլրնմայան Ռուսլար՝ էօնլերինտէ պիր պանտո ասքեր մուզիգասը թէրէննիմ էյլեմիկի վէ հէր պիրի պիր մոմ եագմրզ օլտուղը հալտէ Ապէտին մեյտանընա մուվասելէթ իտուպ մազալա ալալը իչրա էյլեմիշլեր տիր։

Էրթէսի սալը կիւնիւ բրենսլեր՝ հէրամը (բուրգ) տախի զիյարէթ իտուպ, գուշրզ թաամընը օրատա թէնավիլ էյլեմիշլեր տիր։ Եէվմը մէզքիւրտէ էօլենտէն սոնրա Մաթարիյէ նամ մահալէ գատար կիտիպ «Շեհրէթթը Մէրեեմ» նամ գատիմ պիր ինճիր ագաճրը գիյարէթ էյլեմիշլեր տիր քի, բիվալէթէ կէօրե, Ս. Աստուածածին՝ Ցիսուս Քրիստոսը պու ագաճրն ալթընտա սիւտտէն քէսմիշ տիր։

ՏՕԳԹՕՐ ԳՕԽԸՆ

ՄԻԻՏԱՎԱԹԸ

Ալէքսանիատա վագը Գօլօնիատան 24 նոյ. թարիխի քէշիտէ օլունան պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Տօգթ. Գոխբն թէրթիպքերտէսի օլան «լեմֆա» իլաճընտան պիր մրգտարը՝ Գօլօնիա ախբպպահ մէշհուրէսինտէն Տօգթ. Բրիօրա իթա օլունմրզ օլմազլա, եէնի ուսուլը միւտավաճտան խթիֆատէ իչին մումայիլէյհէ բէք չօգ խասթալար միւրաճաաթ իթմէքտէ տիր։

Տօգթ. Բրիօր՝ խասթալարը մուալէնէ իտէրքէն 45 թաապ տախի քէմալը տիգգաթլա միւշահէտէ իմմիշլէր տիր։ Տօգ. Բրիօրրն պագարը խասթալարտա, Գոխբն մէգալէի ֆէնենիէսինտէ պէյան իթտիկի վեճճլէ «լեմֆանրն թէէսիրի կէօրիւլմիշ տիր։

Պիր գատրրն խասթալրը խուրտեպին վէ սաիր ալէաթլար իլէ թեշխս օլունամմրզ օլմազլա, «լեմֆա» իլէ աշրլանրպ կէօրիւլէն ալեամէթլէր իւզերինէ վերմիշ օլտուղը ան լաշրմրզ տրը։

Նոյեմբերին 24ինտէ Գերլինին ճեմիյէթը հրֆգիւս սրճհէ իճթիմարնտա 3—400 զաթ հազրը գուլուտրգլարը հալտէ բէիսը ճէմիյէթ Տօգթ. Սբէնօլարրն թէքլիֆի իւզերինէ Տօգթ. Գոխ ֆախրի ազալրզա ինթիխապ օլունմրզ տրը։ Տօգթօր Սբէնօլա՝ իրատ իթտիկի նութգրնա, Տօգթ. Գոխբն ալէմը ինսանիյէթէ իթմիշ օլտուղը խրաեմաթը միւհիմմէթինտէն պահս իթմիշ տիր։ Գաաեէհու Եաաիթէ խասթախանէսինին սեր թաապիպ Տօգթ. Քէօհլէր՝ պիր լայիհա օգուլուպ, եէնի իլաճրն տերի վէ քեմիք օրնագլարը խասթալարգլարընտա թէէսիրաթը խարիգ իւլ ատէտի կէօրիւլմիշ իսէ տէ, շիֆանրն տէվամը օլուպ օլամարը հէնուզ թէերիպէ իսթիմէտկինի, վէ ֆագաթ մուալիճէի մեզքիւրէնին շիրինկասը իլէ կէօրիւլէն աքսի թէէսիր տէլալէթի իլէ խասթալարրն թէչխս օլունտրզրնը պէյան իթմիշ տիր։

Վ.-Ի.Զ Զ.-ՈՒ նամ Գերլին կազէթասը՝ Տօգթ. Գոխբն քէշֆ էյլեմիկի ուսուլը Միւտավաթտան խթիֆատէ իթմէք արզուսրնտա պուլունան էճնէպի խասթալարրնրն պիր սերիրիյաթ (ախտաբանական) խասթախանէսինէ գապուլ օլունրպ օլունամաճազլարրնը անլամագրզրն Գերլինէ ազիմէթ իթմէմէյերինի իսթեթար, վէ պիր խասթախանէ 60 գատար խասթա ալապիլտիկի հալտէ 400 քիշի միւրաճաաթ իթմիշ օլմազլա, խասթախանէ իտարէսինին պունլարը գապուլ իթմէմէյէ մեճպուր օլտուղունը պէյան էյլեմիշլեր։

Տօգթ. Գոխբն ուսուլը ճէսթիէսինի էօլրէնմէք իւզրէ խարիճտէն Գերլինէ 2000ի միւթեճճավուզ թաապպ կիթմիշ օլտուղունան, պունլարրն էքսէրիսի արզու իթթիբլերի վեճճէ ուսուլը մեզքիւրէյի թահսիլ իտէմէյհէքլերի՝ մեզքիւր կազէթատա եազրլմրզ տրը։

Բրուսիա Մեճլիսը մեպուսանընտա Մ. Կրօթ նամ զաթ՝ Գոխբն քէշֆիյաթրընտան ֆուզարա կիւրուհընն տախի խսթիֆատ իթմէսինի թեբլիֆ իթմիշ օլտազլա, մեարիֆ վէ ուսուլը թրպպիյէ նազրը՝ ֆուզարանն տախի խսթիֆատ իտճեբլերի զեմինտէ ճեվապ իթա էյլեմիշ տիր։

Բեթերսպուրկտա բրենս Օլսենպուրկ իլէ տիկեր պազը մեքթեպը թրպպիյէ մուալիմինի՝ Բարիրտ մեշհուր Մ. Բասթէօրէ քեշիտ իթտիքլերի պիր թելէկրաֆտա եէնիրճէ (միքքինլիք) իլէթինէ միւպթէլա օլան պիր խասթա՝ Տօգթ. Գոխ ուսուլինճէ միւտավաթ օլունարագ մուալիճէի ճեթտէնին մուհասսեսնամը ֆեվգելատէի կէօրիւլտիկինտէն, Տօգթ. Գոխբն քեշֆիյաթը ֆենենիսինի ֆեվգելատէ չայանը թաապիր կէօրիւլելերինի պէյան էյլեմիշլեր տիր։

* * *

Ֆրանսատա Վիրենթ խասթախանէսի թաապիպ Տօգթ. Կոել իլէ Ռուբասսոն խասթախանէսի թաապիպ Տօգթ. Բլաշ վէ վերէմիի չօճուգլար խասթախանէսի քեսթիպ Տօգ. Լէոն՝ Տօգթ. Գոխբն ուսուլը թեռավիսինէ վագրի օլմագ իւզրէ պու

---

(127)

ԶԷՎԱ ՎԷ ԳԸՍԳԱՆԱ ԶԷՎԱՅԷ

ՄԻԻԷԼԻՅԻ

ԴՈՒՔ ԴԻԾՈՒՐԻ

ՄԻԻԹԷՐԱԻՄԻ

ՏԻԳՐԱՆ ԱԳԱՄԵԱՆ

Մատամ Լինգօլն՝ պաչընը սալլայրզպ եավաշ պիր սէս իլէ քէնտի քէնտինէ.— Գէտպա՛խթ էվվատ, քէնտի պէօյիւք մէսէրրէթինտէն կէօզ եուշլարը նէշէթ խէճէք, հիչ խապերի եօգ.— տէտիքտէն սօնդրա երեկ եիւքսէք սէս իլէ.— Կէլ, Ճէյմս, արդամ սրրա օտաամ կէլ, օրատա հէր չէյի պանա սէօյլէյճէքսին։

Տէլիգանլը՝ վալիտէսինին արգասը սրրա օտաասընա կիթտի։

Մատամ Լինգօլն՝ պիր գօթուգ սանտալեասրնա, վէ Ճէյմս տախի՝ մէրգումէնին էօնիւնտէ պիր խաքմէյէ օթուրտուլար։

Լէոնթին սարբարը քէսիմիշ օլուպ, կէօզլէրինտէքի եաշ տանէլերի տախի մէրգումէնին պագըլանա տահա զիյատէ պիր ռիգգաթ վէ չէֆգաթ պախշ իթմէքտէ իսի։

Ճէյմս՝ կիւլիմսէյրէք վէ պիր Նազարը մուհապպէթլէ վալիտէսինին եիւզիւնէ պագարագ քէնտի քէնտինէ.— Թէքմիլ գօրգուլարընը չիմտի էլպէթթէ տէֆ իտէճէյիմ.— տիյօր իսի։

Պու սրրատա էն էվվէլ վալիտէսի լաղրրը իթմէյէ պաչլայրզպ տէտի քի,

—Էվվատրմ, սանա պիր չէյ սօրաճաղրմ, վերէճէկին ճէվապտան բէք չօգ չէյլեր անլայաճաղրմ։ . . . Տիւնքի բաղար կիւնիւ նէրէտէ վագթ կէչիրտին։

Ճէյմս.— Մէզօն—Գլանչ քէօյիւնտէ, սէվգիւլիւ վալիտէֆիկիմ։

Լէոնթին.— Մ. տը Գարմէյլին խանէսինտէ՞ մէ։

Ճէյմս.— Եվվէթ։

Լէոնթին.— Վէ պիր չօգ այլարտան պէրի պէնիմ խապերիմ օլմագսըզրն պէնտէն կիպէյէրէք, հաթթա գօրգուլարրը թէսքին իթմէք իչիւն եալանը սիլէ իրթիքեալ իտէրէք, սրզ սրզ Մ. տը Գարմէյլին էվվինէ կիթտին, էօյլէ՞ մի։

Ճէյմս.— Էօյլէ, տօղրու տրը, վալիտէֆիկիմ, աֆվընրզը տիլերիմ։

Լէոնթին.— Նիշիւն պէնի ալտաթտրն։

Ճէյմս.— Սիզի էնտիչէլերէ տիւչար իթմէք խաթէմզտիմ։

Լէոնթին.— Գունտան անլաշըլըր քի սանա վերտիկիմ նասիհաթլարը պիր տէրէճէյէ գատար նազարը տիգգաթա ալրշօր իտի։ Նէ՛ չարէ քի անկէրի էյիճէ տիյնէմէտին։ պէն տէ սանա պէյհուտէ «—սագրն քէնտինի—» տէյու պաղրտրմ Ա՛հ, Ճէյմս, զանն իտիյօր իտիմ քի, վալիտէնին պու նիտասը գալդիկէ չօգ աքս ու թէէսիր իտէճէք տիր։

«Մէնի իչիւն պէօյիւք պիր պէտպախթլըգտան գօրգուրզրմը անլամագ իսթէմէտին, գուլագ ասմատրն, տէրի՞լ մի։

Ճէյմս.— Սէվգիւլիւ վալիտէ, միւսթէրիհ օլընըզ։ էվվէթ, գօրգաբրընը պէտպախթլըզրն վուգուզ մուհէմմէմիլ իտի, լաքին արթզդ պէտպախթլըգ վագը օլամազ։

Լէոնթին.— Գէտպա՛խթ չօճուգ, սէնին էմմիյէթ ու իթիգատրն՝ պէնիմ գօրգու վէ տէհէթլերիմի պիր գաթ տահա արթըրըյօր։ Իչթէ սէնին մատամազլ տը Գարմէյլի սվվիկինի կէօզլերինտէն անլայօրրմ։

Ճէյմս.— Եվվէթ։ պիր ինսանրն նէ գատար սվվիսի միւմքին իսէ պէն տէ օ գրզը օ գատար սվվերիմ, նասրլ քի սէնի տախի ճան ու կէօնիլտէն սվվերիմ, սէվգիւլիւ վալիտէֆիկիմ։

Լէոնթին.— Էյ մատամազլ տը Գարմէյլ տէ սէնի սվվէ՞ր մի։

Ճէյմս.— Եվվէթ, օ տա պէնի սվվեր։

Լէոնթին.— Լաքին անասը պասասը նէ՞ տիյօրսար։

Ճէյմս.— Մատամազլ Վալանթինի սվվտիկիմի, պերպերիմիզի սվվտիկիմզի Մ. վէ մատամ տը Գարմէյլ պիւիրլեր։

Լէոնթին.— Ա՛հ։

Ճէյմս.— Տիւն, սէվգիւլիւ վալիտէ, պու պապտէ Վալանթինին բէտերի իլէ էրկյիճէ ուզուն պիր միւլագաթ իճրա իթտիմ։ քէրիմէսինին սատատիթինտէն պաչգա պիր տիւչիւնճէսի օլմատրզընտան, պէնի քէնտիսինէ տամատ եարմասըյլա քէնտիսի տէ բէք մէմնուն օլաճաղընը պանա պէյան իթտի։

Լէոնթին.— Գունը սանա սէօյլէտի՞ մի։

Ճէյմս.— Նասրլ քի կէօրիյօրսընըզ, սէվգիւլիւ վալիտէ, գօրգաճագ արթզդ հիչ պիր չէյինիզ եօգ տրը։

Մատամ Լինգօլն եիւրքեանտէն պիր ահ իթտի։

Ճէյմս սէօզիւնէ տէվամ իլէ.— Մամաֆիհի Մ. տը Գարմէյլ՝ մատամազլ Վալանթինին նիշանլըսը մագամընտա պէնի տօսթլարրնա թագտիմ իթմէքտէն էվվէլ, քէրիմէսինին ըէսմէն բէյտերիմ վէ եախօտ սիզին, վալիտէմ թարաֆընտան թալէպ օլունմասրնը արզու իտիյօր։ Պէյանէ հաճէթ օլմասրզը իւզրէ, ուսուլ ու գախտէյէ թէվֆիգէն մատամազլ Վալանթինին բէտեր ու վալիտէսի նէզտինտէ վուգուլ պուլմասը լազգմ կէլէն պու թէչէպպիւս պիր ան էվվէլ իճրա օլընմագ իքթիզա իթտիկինտէ, զիբր օլրան պէնիմէ թալէպինին կէլճէճէք բաղար կիւնիւ վուգու պուլմասընա պէնիմէ Մ. տը Գարմէյլ արասընտա գարար վերիլմիշ տիր։ Իմտի, սէվգիւլիւ վալիտէ, բաղար կիւնիւ Մէզօն—Գլանչտա իւչիւմիզէ տէ պէքէյէճէքլեր տիր։

Վալիտէսի՝ գօթուգ սանտալեասընրն իւզերինտէ տիմ տէք օթուրմըշ, կէօզլերինի իրի իրի աչմրշ վէ տիք օղլունա պագմագտա պուլընմրզ օլբրը տէ, բութ կիպի գալմրշ, եէրինտէն գըմըլտանմամագտա իտի։

Գէտպախթ գարը՝ տամարլարընտա գանը տօնմուշ օլտուղընը հրսս իտիյօր իտի։

Ճէյմս՝ իլավէր մէգալ իտէրէք.— Սէվգիւլիւ վալիտէ, պէօյլէ եաբաճագընը; եօգ տէմէյճէքսին, տէրի՞լ մի։

Մատամ Լէոնթին Լինգօլն՝ պու սէօզիւ իչիտինճէ, եէրինտէն սբչբատը, պատէհու զանն իտէրսին տէհշէթլի պիր քեապուս վէ հէվալէտէն գուրթուլմագ իմքէյէրէք սիլքինտի վէ գապպ պիր սէտտա իլէ մբրբլտանարագ տէտի։

—Հիչ պիր չէյ մէն իտէմէտիմ. ա՛հ, պու նէ ֆէնա թէճճլի։

Մէրգումէնին էվվէլտէն հրսս իտուպ կիպլի կիպլի նիճճ ըզտրրպ վէ խէվֆ ու տէհշէթլերինի մուճիպ օլան մէնհուս պէտպախթլըգ՝ պիր տարպէտէ հէրսինի էզմէճք իչիւն օղլունը, քէնտինին վէ Գարմէյլ ֆամիլեասընը իւզերինէ իւչուրմիշ։

քերբե Բարիզեն Գերլինէ ազիմէթ էյլեմիշլէր տիր։

* * *

Վիէննատան Թ-ոյշ չէքիլէն պիր Թելեկրաֆտա պէրվէճէր ամի օ դունմշ ատր։

«Գուրատաքի քիմեախանէլէրտէն պիրիսինտէ մահը հալին 14ունճի կիւնիւ Տօգթ. Գոխրն մուալիճէսի Բահլիլտ իտիմիշ տիր։ Նէթիճէսի Բահլիլտէ մուալիճէի մէղքիւրէնին ուէրունինտէ պիր կէօնա ճեզան մաուէնիյէ պուլունմատրզ՝ Թէհադուդ իթմիշ տիր։»

* * *

Աւսթրիա աթրպպատանան Տօգ. Գիլրօթ պու քերրէ Գերլինտէն Վիէննայա ավտէթ իտերէք 5 նէֆէր վէրէմիրիմ Տօգթ. Գոխ ուսուլինճէ չիրինկա իճրա իթմիշ, վէ եէնի իլանը Թէմամը իլէ միւէսսիր օլաճագ պիր հալէ կէլմէսինիշին տահա պիր գաչ ամէնկ կէչէճէյինի պէյան էյլէմիշ տիր։

ԻԶՄԻՐ

ՄԵՐԼԵԶՈՒՆ

Եթէ Թոզունք մեր զարգացեալ լեզուին ճոխ ու բարձր բառերն, կանոնաւոր հոլովներն, ներդաշնակ պարբերութիւններն. մէկ խօսքով եթէ պահ մը մոռանք Հայ գրական լեզուն, ու լիշենք ազգային լեզուին յեռին նախնական վիճակն, պիտի գտնենք նմանութիւն մը Զմիւռնիացի հասարակութեան լեզուի հետ։

Թերեւս՝ ոմանք չափազանցեալ կարծեն մեր սոյն դատողութիւնն, մտածելով թէ Զմիւռնիան՝ որ բազմաթիւ վիպասաններու և գրագէտներու ծննդավայրն եղած է, Զմիւռնիացին՝ որ ամէն պարագայի դաւառացւոյն և նոյն իսկ Կ. Պոլսոյ օրինակ լինելու յաւակնութիւնունի, Զմիւռնիացին՝ որ միշտ իր հոյակապ դպրոցներն կը ցուցնէ ազգին, իբրև առհաւատչեայ իր մշակութային զարգացման ու լառաջադիմութեան, միթէ կարելի՞ է որ անկանոն ու աղաւաղեալ բառերէ կազմուած լեզու մը ունենայ։ Դուցէ պիտի գտնուին նոյն իսկ մեր մէջ անձինք, որք իրենց լեզուն ու արտասանութիւնն բաղդատելով Տարօնէն կամ Վանէն գաղթող բեռնակիրներու լեզուի հետ, պիտի տարակուսին մեր դատողութեան ստուգութեան վերայ։ Սակայն չը մոռանանք ինկատ առնուլ թէ՝ մեր ատեան այդ պանդուխտներն, այդ թրչուառ մարդերն, զուրկ նիւթական միջոցներէ բաղդի ու ռառազի հարուածներու տակ ընկեալ, միա՛յն ուսեր են բահ ու բրիչ գործածել, եթէ երբէք ափ մը հող ունենալու երջանկութիւնն կը վայելեն։ և կամ ասա անդ թափառական վարժուներ են իրենց քամակը կօրացնել բեռներու ճնշման ներքև։ այսպէս՝ նիւթական միջոցներէ զուրկ, բարոյապէս ալ կրսուեր են նոքա։ հաւանական է թէ՝ այդ մարդերն որ իրենց երկրին կլիմայի ազդեցութեամբ ֆիզիքապէս առողջ և կարիճեն, մնաւոր կարողութեամբ ալ դերազանցին զմեզ, եթէ ունենային մեր կացութիւնն, այսինքն եթէ մեզ նման կլորիկ գումարներ ծախսէին ինպասա կրթութեան ու դաստիարակութեան։ Բանի որ ո՛չ կանոնաւոր վարժարաններ ունեցեր են և ո՛չ ալ նիւթական կարողութիւն, ուրեմն անկարելի է բաղդատութեան դնել մեր և անոնց լեզուն։

Ցաճախ կրկնուած ճշմարտութիւն մ'է թէ՝ ազգի մը մտաւորական զարգացման գլխաւորագոյն միջոցն է ընթերցողները, ասկէ կը հետեւի որ իմաստալից վեպեր հասընթեր հաւաքածոյներ, լուրջ օրաթերթեր և պարբերական հանդէսներ պիտի ընձեռեն մեր ակնկալած արդիւնքը, ուղղել ժողովրդեան ռամիկ դասակարգի թիւր գաղափարները, մաքրել նորա ճաշակը, և որ ամենէ ըզգային է՝ կանոնաւորել նորա լեզուն։

Այս տեղ՝ Զմիւռնիաբնակ ժողովրդեան լեզուի նկատմամբ մեր ունեցած տպաւորութիւններն յայտնելէ առաջ, նպինք թէ մեր ժողովուրդը լրագիր կը կարդա՞, ըն թերցասէ՞ր է թէ ոչ։

—Այո՛, պիտի պատասխանեն, եթէ զոհ պ'տի ըլլանք մի քանի անձնաւորութեանց քով Շարէյէ, Մաֆ կամ Ասէ-նէ տեսնելով։

—Ո՛չ, պիտի ըսենք անտարակոյս, եթէ կը փափաքինք ամէն ինչ իր մերկութեան մէջ, իր իրական գոյնով նկարագրել։ Հրապարակի վրայ մի քանի երիտասարդներ միայն կը նշմարենք՝ որոնք ընթերցասէր են ու թերթ կ'ստանան։ Ընդհակառակն՝ հասարակութեան մի մեծ մասը, թերեւս մենք այսպէս կը վճռենք կամ ճշմարիտ այս է իրողութիւնը թէ՝ անոնք կը կարծեն որ օրագիր ընթեռնուլն տեղոյս ինտելիկենցիան կազմող երիտասարդութեան մենաշնորհն է, և իրենք մեղք գործած պիտի լինին եթէ լրագրի մը բաժանորդագրին։

Ցաւօք սրտի կրնշմարենք նաև կարգ մը գնրբերներ, որոնք նախամեծար կը համարին ժամերով օտար թերթեր պրպտել, օտարին կեանքը ուսումնասիրել, քան ակ նարկ մը միայն նետել հայ մամլոյ վերայ որ ո՛չ համ և ո՛չ հոտ ունի անոնց համար։

Այսպէս, շատ հայրեր ու մայրեր ո՛չ գիրք կը կարդան և ո՛չ թերթ. անոնց զաւակներն իրենց ծնողաց այդ յոռի սովորութիւններն կը ժառանգեն որով հետեւութիւնը կըլլայ մեր մտաւորական վիճակի և լեզուի անփոփոխ վիճակը, որ պատիւ չը բերեր։

Մեր ժողովուրդը չրջապատուած լինելով Եւրոպացի ազգերէ, և նամանաւանդ միշտ անոնց հետ յարաբերութեան մէջ լինելով, անոնց լեզուն խօսելով, ունակութիւն դարձեր է իրեն համար, իւրաքանչիւր նախադասութեան մէջ մէկ երկու օտար բառեր գլտորել, տեսակ մը թեթեւամտութիւն որ աւելի ծաղրելի է քան հաճոյ յաչս օտար ազգերու։

Զմիւռնիացին՝ այսօր կը խօսի իր մայրենի լեզուն անպիսի չեչտով մը և օտար բառերով, որ կարելի չէ հայերէն անուանել։ Ցունարէն, Ֆրանսերէն, Յաճկերէն բառերու խառնուրդ մը լինելով, աւելի կոչտ քան ներդաշնակ լեզու մը կը դառնայ։ Ուստեղ կանայք երբէք առիթ չեն փախցըներ, դո՛, բալնիդ, էշմէլան բառերը յաճախ կրկնելու համար, մեծ հաճոյք կզգան ընկերութեան մէջ փափուկ չեչտերով Ֆրանսերէն բառ մը խառնել։ ա՜հ այն ատեն որքան բարձր ու իմաստալից կը լինի իր խօսակցութիւնն, ո՛րքան վսեմ ու քաղցր, որքան հրապուրիչ...։

Զարմանօք կը տեսնենք որ դպրոցականներն իսկ իրարու հետ անհաճոյ ու անհամ լեզուով մը կ'խօսին նոյն իսկ վարժարաններու մէջ։ Դրպրոցը կ'ուսուցանէ նոցա թէ «Էյէկը աղաւաղեալ բառ մ'է, բայց անոնք երբէք չեն մոռանար դիտել «Էյէկը» որ Գերպէրեան էֆէնտիի ծիծաղը կը շարժէ։

Ընթերցողներուն ծանօթացնելու համար տեղական լեզուի յաճախ գործածուած անկանոն հոլովներն ու օտար բառերն, յարմար կը դատենք հոս դնել յետագայ խօսակցութիւնն որ մեր սոյն յօդուածն գրելու ժամանակ երկու դպրոցական օրիորդներու բերանէն կը լսէինք։

—Չէ, քա, վայ վեր, այդ իմ կուստոխս չու դար, ես վարժուհիին պիչիմը ընելու եմ, տեսա՞ր ինչ չիք եղած էր։

—Դուն վարժուհիին ի՞նչ կը նայիս, անի հարուստ չէ մեզի պէս, դուն խօսա ցացային մտաքին պիչիմը կորել տանք, Մարիին չրջագեստին թրպխրին թող ըլլի։

—Մարին Տիօյէնին կարել տուեր է ամմա հիչ ախկէկ չը կարեր էն, Գարպան վաղը գալու է, մերինին ները մատամ Ըղմիթին կարել կուտանք։

Հարկ չըկայ շարունակել մեր մտայաբեր օրիորդներու խօսակցութիւնն, մենք սոյն պատահական մի քանի նախադասութիւններն իմ մէջ բերելով կուզենք ցուցնել թէ՝ «կուստո, պիչիմ, շիք, ցացա, մտաքա, պարպան» եւայլն բառերն օտար լեզուներէ առնուած են, նմանապէս հայերէն բառերն իսկ կամ անկանոն հոլովներով կարտասանենք և կամ աղաւաղելով բոլորովին ուրիշ բառի մը կը վերածենք։ Այս անգամ այս-չափն բաւ համարելով հրաւէր կը կարդանք ամէն ծնողներու՝ որ իրենց զաւակներու յառաջադիմութեան կը ցանկան՝ հոգածու լինել մասնաւորապէս զանոնք ընթացասէր ընելու համար, տալով անոնց իրենց տարիքին ու ճաշակին յարմար գրքեր ու թերթեր, որոնք կը կազմեն ուսանողին դատողութիւնն, կը մաքրեն նորա լեզուն։

Ցաւ ի սիրտ կը տեսնենք որ ոչ միայն ի Զմիւռնիա այլ նամանաւանդ գաւառներն ընթերցասիրութեան փափագ տածող չ'կայ, շատ քիչեր ազգային թերթեր կարդալու սովորութիւն ունին, միթէ՞ այս չէ պատճառը որ խմբագիրներն իրենց լրագրի նիւթական անձուկ դրութեան չ'կարողանալով տոկալ կը խորտակեն իրենց գրիչը, կը լռեն ու իսպառ կը քաշուին ասպարիզէն։ Այսպէս այն ինչ Մ-ոյն հրապարակ կելլէ նոր ձեւ ու նոր գոն սատցած, համով հոտով թերթ մը լինելու կը պատրաստուի և ահա Մ-ոյն Մանէնց իր ծաղիկ հասակին մէջ կը զրաւուի։ Դեռ մենք չենք ըմբռնած մանկավարժական թերթի մը զգալի պէտքն ու օգուտներն, որովհետեւ չենք կարող ապրեցնելու մատաղ սերնդեան յատկացած հրատարակութիւն մը։ Եթէ մի հայ եացք նետենք մեր շուրջը գտնուող ազգերու վերայ, պիտի տեսնենք որ անոնցմէ ամենայեռինը մեզմէ շատ լաւ ըմբռնած է ուսման ու ընթերցասիրութեան օգուտները։

Փորձերէն խրատուիլ չենք ուզեր, և ոչ իսկ մեր անել կացութեան վերջ տալու փափաք ունինք։ է՜հ հերիք է այսքան անտարբերութիւն, սթափինք ու յառաջադիմելու յոյսով աշխատինք մինչեւ որ պարծանօք կարենանք ըսել թէ «մենք ալ քաղաքակիրթ ազգերու կարգն անցեր ենք»։

* * *

Զմիւռնիա 18 Նոյ. 1890

ԹԷՎԱՀԻՇԱԹ

Էնգարէ վիլայէթի խթինաֆ միւտտաիի ուժմիլիկի՝ մահքէմէի իթթինաֆ թիճարէթի գրսմը պաշքեարթիպի օլուպ Մէքթէպը հուգուզը Շահանէ մէէզուլաբրնտան պուլընան հիւսէյին հիւսնիւ էֆ.յէ,

Եօղկատ միւտտաիի ուժմսի մազավինլիկի՝ մէքթէպը մէզպուր մէէզուլաբրնտան օլուպ մահքէմէի թէմեղզ զապթ քիթապէթինէ պուլունան Էնվէր էֆ.յէ,

Եօղկատ ճէզա բիյասէթի՝ Գալբկազ պիտայէթ մահքէմէսի ազասրնտան Ապտիւլ Լաթիֆ էֆ.յէ թէվֆիհ պուլբրմշ ատր։

* * *

Իւչիւնճիւ (Մանասթիր) օրաուի հիւմայուն լեվազիմ տաբրէսի բէիսի միբիլիվա սատտ. Մահմուտ Համտի բաշայա թէպտիլէն 2նճի Օսմանի,

Գապը Սէրասքէրի Լէվազիմաթը Ուժմիլէ տաբրէսի 2նճի չիւպէսի միւտիր մուավինի օլուպ Նիզամիյէ էրզազ անպարը միւտիրիյէթինէ պուլունան միրալայ իզզ Ապտիւլ Վէհհապ պէյէ միճեատէտէն 4ինճի Մէճիտի,

Եանէա մէքթուպճրը սատտ. Ապտուլլահ էֆ.յէ 3ինճի Օսմանի,

Միտիլլի միւթէպէրանը էհալիսինտէն Սթավրաքի Սթաթօրուլը Նամզաթա 4ինճի Օսմանի,

Բէօթահէա սանճաղընտա Թավշանլը գասապասը էշրաֆ վէ Թիճարանան Զէյթունզատէ Հաճի Իպրահիմ աղայա 4ինճի Մէճիտի,

Սթամպոլ բօյիս 4ինճի պէօլիւյի էֆբասարնտան Աւսթանէլի Աբտն էֆէնտիյէ 5ինճի Մէճիտի,

Գրբէրճիանա դը լ'էսթ կազէթասը միւտիրինին չիւրքեասընտան Մ. Ալֆրէտ Բէսսօնա 3ինճի Մէճիտի,

Զէյթին Գրունը ֆապրիգասի հիւմայունը մէմուրը վէ Թօրհանէի Ամիրէ մէճիսը Թէճրիպէտ վէ մուայենէ տաբրէսի բէիս վէֆիլի միրիլիվա սատտ. Ճէմալ բաշայա Թէպտիլէն 2ինճի Օսմանի,

Միւհենտիսխանէի Գերիի հիւմայուն Թօրօկրաֆիա մուալիմի պինպաշը բիճ. Մէհմէտ Սատրզ էֆ.յէ 4ինճի Օսմանի,

Դարա Աղաճ մամուլ անպարը միւտիրի պինպաշը բիճ. Մէհմէտ էֆ.յէ 4ինճի բիւթպէտէն Օսմանի նիշանը իհսան պուլբուլմուշ ատր։

ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ՎԱՐՕԱՒԻՐԵԱՆ

Տէվվի միւբէլաթ միւթէհայիգանընտան Միհրան էֆ. Վարսաւիրեան՝ քէնտի իտարէխանէսինի Գալաթա պէղէսթէնի իթթիխալինտէ Գուլյումճուլար խանընտա 9 նիւմէրօլը օտայա նազլ իտերէք, հեր նէվ հուզուզ, թիճարէթ, չերի վէ ճէզա տավալարը իլէ թաշրատան կէլճէճք իսթինաֆ վէ թէմեղզ տավալարընը տախի տերէօհտէ վէ եվրագը լազմէլէրինի թերթիպ վէ թէրճիմէլէր իճրա իտուպ, մալիսմ օլան իսթիգամէթի իւզրէ ասհապը մէսալիհի հեր վէճհլէ մէճմուն իտէճէյի իլան օլունը։ 15—3

ՄԻԼԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

—Շուրաի Տէվլէթ ազասրնտան Ֆէթհուլլահ էֆ. հազրէթլէրինին՝ Բօսֆոր վէ Թէլեկրաֆ նէզարէթի տավա վէքիլի Բէյատ էֆ. ալեհինտէ իգամէ էյլեմիկի թէճավուզաթը լիսանիյէ տավասը՝ Շուրաի Տէվլէթ մահքէմէի թէմեղզիյէսինտէ բուլէթ իտիմէք իւզրէ պուլունարընտան, էվվելքի կիւն մուսմարլեյհ Բէյատ էֆ. յուրաի մէզքիւր միսսթանիթիգիկինճէ ճէլպ ու տավէթ օլունարագ իթատաթը ալընմշ ատր։

—Իդմիրին կէօմրիւք սանարզընտան 100 մէճիտիյէ ատրգաթ իտիմիշ օլարզընտան, վէղնէ օտաարընը թահթը ալթէվգիֆէ ալընմշ ատր։

—Իթալիատա քեսարի Միլան շէհրինտէ ախիրէն չալանը հայրէթ պիր հասիսէի միւէլլիմէ վուգու պուլմշ ատր։

Շէհրը մէզքիւր էհալիսինտէն ճէվահիրճի Մատամ Գարդանօ՝ մայզէմէ թէատրիքի իչին սօգաղա չըգարդատան ասնրա պիր թագմ էշրասա՝ միւքքեանա կիրբէք Մատամ Գարդանընն 35 եաշընտա պուլունան քէրիմէսի Մատամպէյ Իտա Գարդանոյը Թէլէֆ վէ գացայը գրբարագ իչինտէ պուլարգլարը էշեայը ախշ ու դասպ իլէ ֆիրար էյլեմիշլէրտիր։

ՏՈՒԳՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻԳԷԻ ՕՍՄԱՆԻԳԷ

Իլան

Իտարէյէ միւթէալլիգ նիզամաթ վէ մուհարրիրաթատան միւրէքքէպ թէէլիֆ վէ թէրթիպ իթթիրիյէն մէճմուալարտան 1200 նիւսխէսինին իճրբէթը ճիլտիյէ վէ թապիէսի՝ սաք հալ թրչրինը սանխսինն 20նճի կիւնիւնտէն իթթիպարէն միւնագասայա գօնուրպ, սէնէի մէրգումէ քեանունէն էվվէլինն 10ընճը կիւնիւ գարարը գաթիսի իճրա իսլէճէկինտէն, նիւմունէլերի կէօրիւմէք վէ անշն իւզերինէ միւնագասա իճրա գըլընմագ իւզրէ թալիպ օլանլարըն Տուլյունը Ուժմիրէի Օսմանիյէ վարիտաթը մուխասսէսի իտարէսի մուհասեպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէյէրի իլան օլունուր։

17 Թրշ. սանի 306

3—3

ԳՐՔՏԻ ԼՈՒՕՆՔ

31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890 ԹՎԻՆԻ ԳԻՒՂԱՕԱՐ ՏԸՐ ՏՈՒԳՈՒՆԱՆ

ՄԱԿԼԱՆԱՆՔ	Ֆրանկ Սանթիմ	Ֆրանկ Սանթիմ
Մանրադրամ ու գրամական հատուած	30,234,048 15	262,910,535 74
Մանրադրամ ոսկեղէն	148,216,932 98	590,544,198 88
Վերադարձ ոսկեղէն	266,164,110 88	131,085,760 37
Գրքերու ու թղթադրամի փոխանակութիւն	290,580,414 35	64,441,295 74
Գրքերու ու թղթադրամի մնացորդ	19,655,966 71	25,085,032 64
Գրքերու ու թղթադրամի մնացորդ հիւսիսային	30,000,000 »	30,000,000 »
Գրքերու ու թղթադրամի մնացորդ ֆրանսական	19,193,660 27	20,000,000 »
Սնտիկներէն դեղատուներու մնացորդ	400,000,000 »	200,000,000 »
Գրքերու	1,424,047,143 34	1,424,047,143 34

Ս. ՄԱՔԻՐՈՎ
Մ. ԹԷՔԷՅԱՆ
ՀԱՆՐԻ ՄԻՐՈՎԻՆ

(39)

ՍԻԼՈՒԱՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Վ. Մ.

ԲԱՂԴԻ ՄԷԿ ԽԱՂԸ

—Մնաս բարեա՛ւ... Ստեփանի՛կ...—թոթովեց հեծկլտալով,—ես... կերթամ... քեզ ա՛լ կը տանիմ...։

—Ո՛չ, ո՛չ, Մարի...։

—Մամային... սիրելի՛ս... մա... մային կերթամ...։

Պէյլի սիրտը փշձկեցաւ, չկարողացաւ լացը զսպել։ Լացեց նա, լացին ծառաները և լացեց Ստեփանիկ։

—Է՛հ... նոր կեանք, գերեզմանի՛ կեանք... քաղցր է... հայր իմ։ Ես այն տեղ, սեւ հողերու մէջ, վիշտ պիտի չունենամ... այն տեղ պիտի մոռնամ սրտիս կրակն ու բոցը... այն տե՛ղ... պիտի չքանան սեւ ցաւերը... ո՜հ... այն տեղ պիտի դադարի բաբախելէ ցաւալի... վիրաւոր... սիրտս։ Պիտի թառամին սիրոյս վարդերը... Ո՞վ գիտէ... դուցէ այսօր... եմ մեռած... կը սոսկամ... Անտուած իմ... իմ մեռած... պահուս, նա կը փարի Վարդուհուն... ե՛ս... պիտի թաղուիմ... սե՛ւ գերեզմանի մէջ... նա՛ պիտի ապրի հարսնարանի մէջ...։

Այս միջոցին լսուեցաւ դրան ձայնը, պէյը՝ կարծես ուշաբերելով, հրամայեց Աւտոյին։

—Գնա՛, Աւտո՛, գնա՛, դուռը բաց,—ապա Մարիի ճակատը համբուրելով ըսաց,—սիրելի՛ զաւակս, արդէն վիրաւոր է հէդ հօրդ սիրտը։ Աւելի մի՛ վիրաւորեր ինձ... ո՜հ... խելքս գլխէս կերթայ, կը կարծեմ թէ երազի մէջ եմ...։

—Ա՜խ, հայրի՛կ ջան, ես... աւելի... քեզ կը խորհիմ... ի՞նչ... ի՞նչ... պիտի լինիս... դու... ի՞նչ պիտի լինի... այո՛... որբիկը՛... Ստեփանիկը՛...։

—Եթէ առողջանաս դու՝ Մարի՛, մենք երջանիկ կը լինինք։

Մի տխուր ժպիտ՝ խառն մահուան հետ՝ սահեցաւ հիւանդի այտերէն։

—Այսպիսի ժամանակ, Մարի՛, աղջի՛կս, դու պէտք է ինծի յոյս տաս, ընդհակառակը սառն յուսահատութեամբ կը լեցնես հոգիս։

Աւտո ժպտելով ներս մտաւ։

—Ո՞վ էր, Աւտո՛,— հարցուց պէյը։

—Մը օրիորդի բարեկամներաց մէկն է, հրյրան իմ քի...

—Ո՞վ է,—հարցուց և Մարի։

—Ամբարիմ կէսիմ թրհ գտնիս...։

Պէյը հարցական ակնարկով ծառային նայեց, նա ժպտելով խնդրեց լռելու։ Պէյը չը համբերելով դուրս ելաւ։

—Ընկերուհիներէ՞ս է եկողը,—հարցուց Մարի։

—Չէ... չը գտար...։

—Ապա՝ ո՞վ է ուրեմն...։

—Ծովերուց ընցուկ, քի համայ ի էկուկ...։

—Հայրիկիս բարեկա՞մ է...։

—Խը՛ն։

—Ինծի ծանօ՞թ է։

—Խը՛ն։

—Ո՞վ է... ուրեմն... նա՞ է, Ներսէսն է...։

Աւտո ժպտեցաւ։

—Նա՞ է, Աւտո՛,—կոչեց Մարի անմիջապէս անկողնի մէջ նստելով։ Տառան վերստին ժպտեցաւ։

—Ծո՛, կատակի առն չէ, վայրենի՛, Ներսէ՞սն է եկողը։

—Ինչ ուր էղնի, ծի մուժտայ ը զի՞նչ տի՛ տաս։

—Ինչ որ ուզե՛ս, խե՛նթ, բան կը խնայե՞մ...։

—Լաւ, ընծիք խօսք տո՛ւ...։

—Խօսքս խօսք է, մի ձեռք լաւ հանդերձ քեզ ու Շուշանին։

—Հա՛, հրյրա՛ն, զէնի Ներսօնի...։

—Ուրեմն... ներս բե՛ր, ինչո՞ւ չի գար...։

—Հրամանիդ էի սպասում, սիրելի՛ Մարի,—ըսաց Ներսէս դռնէն ներս մտնելով,—հիւանդ լինելդ դիտէի, քեզ յուզում չը պատճառելու համար Աւտոյին պատուիրեցի մի ձեւով քեզ իմացնել։

—Է՛, ինչպէ՞ս, լա՞ւ ես։

—Այո՛... շա՞տ լաւ եմ, ինչո՞ւ լաւ չը լինիմ... երբ քս սիրականիդ կը գրես նոր տուն-ը որոշումդ։

Աւտո, ուշիմ լեռնականը, բնաղդմամբ զգաց իւր այն տեղ մնալու աւելորդութիւնը, մի պատրուակաւ դուրս ելաւ։ Միայն Շուշան մնաց սիրահարներու մօտ։

—Ներսէ՛ս,—լռութիւնը խզեց Մարի,—եթէ մի ժամ եւս յապաղէիր; դիս մեռած պիտի գտնէիր...։

—Է՛հ, սիրելի՛ս, դու սովոր ես միշտ մահը մոռնալու, ինչո՞ւ պիտի մեռնիս, քեզ ի՞նչ եղաւ...։

—Նամակդ ինձ մահուան դատապարտեց, պաշտելի՛ Ներսէս։

—Ի՞նչ ես ասում, ո՞ւմ նամակը, ի՞նչ նամակ...։

—Քո նամակը, Ներսէ՛ս, քո նամակը...։

—Տէ՛ր Աստուած... օրիորդ, ես նամակ չեմ գրել։

—Է՛հ, պարո՛ն, կարելի է ուրանալ։

—Պնդում եմ՝ թէ ես նամակ չեմ գրած։

—Ուրեմն... առէ՛ք, բարձիս տակն է։

Ներսէս գտաւ մեղ ծանօթ նամակը։ Կարդաց ծայրէ ի ծայր լի զարմանքով և բարկութեամբ։

—Այս նամակը, Մարի՛, կե՛ղծ է,—ըսաց մեղմիւ,—նորա պարունակութիւնը սուտ է, գլխովին։ Ես Վարդուհու, այն վատին, երեսը տեսած չեմ, ես քեզ լքանելու միտք չունիմ...։

(Շարունակելի)

ԲԱՐԻԶ ՍԵՐԿԵՒԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

Կէչէն սէնէ Բարիզտէ քիւչատ օլուռնան սէրկիի ումումինին (էյոթիշլէրին) սթէրէօսգօրիք ըէսմի՝ Պէյօղլընտա տօղրու եօլտա Հալէսի չարշըսը գարշըսընտա պիր մուվաֆֆագիյէթը ազիսէ իլէ Թէքէսիս ու Թէչէիր օլունմըշ օլուպ, ըէսմը մէզքիւր ալաֆր. սապահ սաաթ Յտան էօյլէնէ գատար սէյր ու Թամաշա օլունապիլիր.

Տուխուլիսէ իւճրէթի 3 ղ.
Ասքէր վէ չօճուգլար իչիւն 2 ղ.
25—24

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ
ԷՎՐՕՊԱ ՓՈՐՍԱԸ

Լօնտրա 3 դեկտ.

Ինկլ. էհսամը Ինկ. Լիր.	96-31
Օստ. էհսամը աչըլըր	18-37
» » գաբանտը	18-45
» » Սէրի Ա	42-1/2
» » » Գ	23-3/4
» » » Ս	18-1/2
Օթօման 1871	96-3/4
Օսմանլը Պանգասը	14 87
Ռուսիա իսթիգրազը	-
Մըսրը տուլ. մուԹԹահրատ	98-7/8
» իսթիխզէրը	102-
Տահրա Սանկէ Մըսրը	93-1/2
Իտալիա իսթիգրազը	101-
Գուլկար իսթիգրազը	91-
Դամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25 52-10

Բարիզ 3 դեկտ.

Ֆրանս. էսկ. 3 % ֆր.	9 -65
» » 4 1/2 %	104 55
Եէնի Օսմ. էհսամը աչըլըր	18 77 1/2
» » » գաբանտը	18 82 1/2
Միւռատիէ	
Սէրի Գ.	21-
» Ս.	18 60
Բուսկէլի լրմէնտրֆէրի	78 75
Օսմանլը Ըէժիսի էհսամը	331 35
» Պանգասը	627-50
Իրէտի Լիօնէ	810-
Իրէտի Ֆոնսիէ	1308 75
Գոնթուար տ'էսգոնթ	630-
Միւվէյրէ ագսիոնը	2413 75
Իթալիա էհսամը	4 50
Մըսրը Ֆոնտ. մուԹԹահրատ	487 50
Բուսրիէ Թիւրքի	-
Եուռնան 5 % 1879	471 25
Դամպիօ 3 այ վատէ	25-28

Վիէննա 3 դեկտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գա՛ապո	115-50
Բուսէլի լրմէնտրֆէրի ֆի.	37-
Օսմանլը Ըէժի աքսիոնը	144-75

ԳԱԼԱԹԱ ՓՈՐՍԱՍԸ

Էհս. ումմ. տիւն ագչ. գաբ.	20-03 1/2
» » » էն եիւքսէք	20-07
» » » էն ազաղը	20-03
Գու սապահ աչըլտը գ. ք.	20 10
Թահվիլաթը Օսմանկէ	79-
» » » էն եիւքսէք	79-07
» » » էն ազաղը	79-
» » » աչըլտը գ. ք.	79-
Սէռի Ա.	42-20
» Գ.	23-30
» Դ.	20-10
Բուսէլի լրմէնտրֆէրի	78-
Ագչէ ֆարկի	9-
Ըէբօր Ղրլ.	-
Հէվալէսիզ »	17-1/2

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Իրէտի ժէնէրալ	9-20
Սթամպօլ պանգասը	6 29
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-
Թրամվայ	5-35

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Ղրուշ
Գէյազ մէհիտիյէ ֆարգը	107-32
Մէճիտիյէ »	100-
Գէչիլէ »	102-30
Ալթընըզ »	102 30
Ինկիլիզ Լիրասը	109-35
Ֆրանսըզ ալթունը	87-07
Բոլ	91-
Գրէմից ալթունը	81-07
Իտալօն գայմէսի	7-80

ԹԱՍԻՖԻԼ ԳԵՍԱՂԻՏԸ

20) Լիք գեսաղըտ	-
50) » »	15-
100) » »	-
500)» »	-
1000)» »	12-3
10000)»	-

ԳԱՄՊԻՕ

Լոնտրա	109-3/4
Բարիզ 3 այ վատէլի	22-92 1/2

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊՊ ՍԷՐԱՖԷԼԻՐԻ ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 4)

Էճզա մէս խարընտա մէվճուտ օլան սթունճ թագրմարընտան նօգսանլարընդն իքմալի իլէ ճիա վէ թամիրէ իհտիյաճը օլան ալէթլէրին ճիա վէ թամիրի սէքիզ պէն իքի եիւզ տօղսան ալթը պուչուզ ղ.տա թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան պուֆիյաթտան թէնզիլ իլէ ալտագ վէ ճիա վէ թամիրէ թալիպ օլանլարդն իչ կիւնէ գատար Լէվազիմաթը Ռումուիկ տաիրէսինէ կէմէլէրի.

3—2

Սիլիհտար Հիւսէյին բաշանդն Սուսագիլէսի վագֆընտան Պաղտատտա Սիբահիէր չարշըսընտա վագը 80 պապ տիւքքան իլէ մուգատէմա 3 պապ տիւքքան, վէ էլեէվմ պիր պապ գահվէխանէ վէ 2 պապ մաղազա քի ճէման 83 գրթա ադարա թըն նըսրի հիսսէլերի մահիւլէն ճանիպը Վագֆ սախտ օլուպ, կէրէք մէրքէզը վիլայէթ վէ կէրէք հիլէ վէ Քէրպէլա սանճագլարընտա տէրտէսթը միւզայէտէ պուլունտրը՝ Պաղտատ էվգաֆ մուհասպէհիլիկինտէն իչար գելընմըշ օլտուղընտան, մահիւլաթը մէզքիւրէյէ թօքսան վէ եախօտ միւնֆէրիտէն թալիպ օլանլարդն թարիխը իլանտէն իհթարէն 20 կիւնէ գատար Թէէմին ազչէսի միւսթահսրպէն Տէրսաատէթճէ Էվգաֆը հիմայուն մուհասպէսի ումումիյէ իտարէսինէ, վէ մահալինճէ մէճլիսը իտարէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլուռնը.

17 Թըշրինը սանի 306 5—4

Իտարէի Մախսուսէնին Գատրքէօյ իսքէլէսի իւզէրինտէ քեռին Թէրզի տիւքքեռանընդն միւտէթը մուգավէէսի իչպու Թըշրինը սանինին 30ընճը կիւնիւ խիթամ պուլաճաղընտան մէզքիւր տիւքքեռանդն իճարընդա Թալիպ օլանլարդն ճուվաա վէ բազարտան մասաա չէհրը մէզքիւրդն 28ինէ գատար մեճլիսը իտարէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի վէ եէվմը մէզքիւրտէն սօնրա 100տէ 5 գամմը գապալ իտիրիպ անտէն սօնրա գապալ իտիլմէյեճէյի իլան օլունուր.

20 Թըշրինը սանի 306

Իտարէի Մախսուսէտէ միւթերքիւմ քէօհնէ եէլքէն պէզլերի մէվդրի միւզայէտէյէ վազ իտիլեճէկկեռտէն Թալիպ օլանլարդն էօնիւմիզտէքի քեռանունը էվվէլին իպթիտասընա գատար մեճլիսը իտարէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլընը.

19 Թըշրինը սանի 306

ՄՈՒՌԱԼ ԱՍՏԻՆԸ
ԱԶՄԻՐԻ ՄԱՍԻՍԻ

Պէյօղլընտա Հաճօրալ չարշըսընտա 7—8 Գէյօղլընտա Հաճօրալ չարշըսընտա 7—8

Մէզքիւր մաղազալարդն իտարէսի՝ միւթէպէր միւշթէրիլերինէ տայմա սէչկին վէ նէֆիս վէ զայէֆ էհվէն մալ վէքմկէ արզու իթտիկինտէն, քէմանֆիսսալդ գըզ մէվսիմի իչիւն 1890 նոյ. 12/24տէն իթիբարէն

ՊԻՐ ՍԷՐԿԵԻ ՈՒՄՈՒՄԻ ՎԷ ՊԷՕՑԻՒՔ ՄԷԶԱՍ

Թէրթիպ իթմիշ վէ պու սէրկի վէ մէզատա եունլար, իրէքիլէր, եէնի գումաշլար, նիմ հարբ գօսթիմէր, բուիւզեր, ճաքէթ իչիւն ասթրագանլար, բասմանֆրիլեր, չէրիմլեր, աչաղար, թիյլեր վէ էնվաղ կարինթիւրլեր վէ սարէ կիսմի գըշա մալառու հէր նէվի եէնի մօտա մալլար վազ էյլէմիշ տիր.

Իչպու սէրկի վէ մէզատա մէվզդի ֆիրուխթա գօնուլան պիլճիմէ էմթաա՝ Եվրօպանդն էն պէյիք ֆապրիգալարընտան հէնուզ եէնի կէմիրտիմիշ վէ բէք ուճուզ ֆիյաթլա ալընմըշ օլուռընտան, իտարէ տակի՝ ըէգապէթ, ասլա ուղրամայտաճ պիր էհվէնիյէթէ սաթապիլէճէք տիր.

Պու միւսաֆա ֆրանսատան իսթիֆատէյէ միւարէաթ օլունմասը՝ մէզքիւր մաղազալար իտարէսի թարաֆընտան էհվալիյէ քէմալը էհվամիյէթէ թավսիյէ օլունը.

Իսկալ, գանը պասուր վէ գէլէրին խասթա ըզլարընը թէտավի իչիւն պիրիհիք իլան տը.

Մէզքիւր հապլարդն իսթիսալ իչիւն ճէմիյէթը Թըպպիյէի Միլլիյէ թարաֆընտան 1304-1888 նոյեմբեր 23տէ ըուխսատնամէ իթա օլընմըշ տը.

Զէրբը օլընան հապլար՝ պիբինճի սընֆ էճզաճըլարտան ժ. Անտրիա Թարա

ֆընտան թէրթիպ օլընը.

Ն. Վայեա հապլարը միւնհասրէն նէպաթաթտան թէրքիպ իտիմիշ օլուպ, պաղըրսագլարա միթէալիգ խասթաըզլարը սէրի պիր սուրէթտէ թէտավի իտէր. Անըզպա թարաֆընտան իթա օլընան պիր խայը չահատէթնամէլերտէ տախի, մէզքիւր հապլարդն՝ զիբբ օլընան խասթալըզլար իչիւն չիֆաալաչ օլաբդը պէյան իտիմիշ տիր. Պուռնտան մասաա զիբբ օլընան հապլար՝ Եվրօպատա օլաբդը կիպի բայթալսթըզդա տախի բէք զիյատ քէսալը նամ ու չէօհրէթ իթմիշ օլուպ, բաղկէթլու էհալիտու հապլարդն նէթիճէի չիֆաալաչաբընը կիւնտէն կիւնէ թագտիր իթմէքտէ տիր.

Գօրէրա կիպի պիր խասթալըգ զուհուրընտէ իհթիյաճ օլագ իւզրէ մէզքիւր հապլարտան պիր թանէ սապահ չվէ պիր թանէ ագչամ ալմալը տը. Հէր իչէտէ 24 վէ 12 հապ պուլընըպ, պունընան սուրէթը խթիմալինի թարիխի իտէր 17 լիսանտան պիր տէ թարիխնամէ մէվճուտ տը.

Պէհէր չիշէնին ֆիյաթը՝ Սթամպօլ վէ ճիվարը վէ վիլայաթ իչիւն 1 վէ 1/2 մէճիտիյէ վէ սէմալիքը էճնէպկիյ իչիւն 5 վէ 2 1/2 ֆր. տը.

Իտարէսի, ֆապրիգասը վէ ումումի տէբօգիթօսը՝ Գալաթատա Խավեար խանընտա պէյօղլը գարուընդն իսթիւնտէ Շնճի վէ Հիւնճիւ գաթլարտա տը Մէզքիւր հապլար՝ Տէրսաատէթտէ էվիլայաթտա վէ մէմալիքը էճնէպիյէտվ քեռին պիճիմիզ էճզախանէլէրտէ է էճզա տէբօգիթօլարընտա պուլունը.

Մէզքիւր հապլարդն
սահիպլէրի Տէրսաատէթտէ
Ա. ՕԼԻՎՕ վէն. ՎԱՑԵԱ
Տէրսաատէթ

ՄԱՑԻՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ԴԻՄԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՍԹԱՄՊՕԼՅԱՆ ԳԱԼԱԹԱՅԻ ԵՎ ՊԱՏԱՅԻ ԴԻՄԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Հայ ազգ մեր ամենայն սրտով կոչ կ'ընենք դիմացողներուն, որպէսզի մեր գործարանի արտադրութիւնները գնեն։ Ասոնք ամենայնիվ գերազանց են օտարներու գործարանաց արտադրութենէն։ Ասոնք ունին ամենայն տեսակ գեղեցիկ գոյներ